kranjski tekstilec

Izdaja: Delovni kolektiv Tekstilne industrije Tiskanina-Inteks, Kranj — Odg. urednik: P. Gunčar — Ured. odb.: Anton Miklavčič, inž. Alenka Korče, Lea Mikius, Pavla Konc, Francka Zupanc, Vili Zirkelbach, Ivan Mauser, Ivan Rebolj, Janko Zupan, Ivo Jereb, Tine Rojina, inž. Franc Indihar, Boris Pertot, Katarina Lupša, Anica Lokar — Telefon: 2881-84 — Tisk: ČP »Gorenjski tisk«, Kranj

LETO V. 9. OKTOBRA 1962 ŠT. 10

LIST TEKSTILNE INDUSTRIJE TISKANINA-INTEKS KRANJ

Tovariš Dušan Djukanović, sekretar tovarniškega komiteja ZK ob otvoritvi izredne delovne konference

Izredna konferenca komunistov podjetja

Konferenca je bila 20. septembra. Njen namen je bil, da bi se komunisti konkretno pogovorili o potrebnih ukrepih in zaključkih, ki naj bi odstranili ali vsaj zmanjšali razne probleme in težave, posebno v proizvodnji in komerciali. Rezultati konference bi naj bili tudi napotki in smernice za delo za člane ZK, in to v organih samoupravljanja, v družbeno-političnih organizacijah in tudi v forumih izven podjetja.

Uvodnemu referatu so sledila poročila komisij in volitve kandidatov za občinsko konferenco ZK ter razprava, v kateri so obširneje sodelovali predstavniki uprave, ekonomskih enot in organizacij.

Razprava je bila konkretna ter je dala dobre osnove za zaključke oziroma sklepe, ki so nujno potrebni za uspešno delo v zadnjem tromesečju tega leta.

Referat je podal sekretar komiteja tovariš Dušan Djukanović. V njem je poudaril, da je bilo letošnje leto leto izredno pestrih družbeno-političnih in ekonomskih sprememb in dogajanj, ki so prav v delo organizacije ZK vnesle nova pojmovanja vloge in nalog komunistov v našem družbenem sistemu. »Za naše delo«, je dejal tov. Djukanović, »so najbolj pomembna zasedanja in ukrepi naših najvišjih forumov: od izrednega zasedanja IK CK ZKJ in njegovih sklepov, pa Titov govor v Splitu in v Beogradu, do IV. plenuma CK ZKJ. Vse to so temelji in smer za naše nadaljnje delo in za krepitev organizacije ZK.

Po uvodnih besedah je tov. Djukanović obdelal probleme iz proizvodnje, ki nas vse težijo. Takole je dejal: »Prepričan sem, da bi našli pri objektivnem ocenjevanju trenutnega stanja tudi veliko pozitivnih rezultatov, vendar o teh danes ne bi govorili. Za nas so zanimiva predvsem vsa tista vprašanja in vsi tisti problemi, ki na kraju leta ne bi pomenili za nas samo slabo oceno dela, ampak bi lahko povzročili tudi politični problem. Zaradi teh zadev smo se odločili za to izredno konferenco, ki naj bo hkrati tudi priprava na redno letno konferenco občinskega komiteja ZKS.«

V nadaljevanju je tov. Djukanović povedal, da so komunisti v zadnjem obdobju — po pismu IK CK ZKJ in po sklepih IV. plenuma CK ZKJ — že izvedli razne ukrepe, da bi se izboljšala količinska in kakovostna proizvodnja, storilnost, ekonomičnost in rentabilnost, realizacija na domačem in zunanjem tržišču, pravilni odnosi pri delitvi dohodka itd. Da so bili posebej za dvig produktivnosti dela postavljeni razni sklepi oziroma priporočila, kot so: znižati je treba stroške proizvodnje, odstraniti ozka grla, informirati člane kolektiva, vsestransko varčevati, smotrno koristiti osnovna sredstva itd. »S temi ukrepi,« je dejal, »smo premagali že nekaj težav, vendar niso dali popolnega uspeha zato, ker niso bili dosledni pri izvajanju teh sklepov niti organi samoupravljanja, niti družbeno-politične organizacije niti strokovni aparat. Ne moremo zanikati«, je dejal, »da je bilo v tem letu v teh pogledih narejenega veliko več kot v prejšnjih, vendar še vedno premalo. Še vedno namreč grešimo v tem, da se za določene ukrepe zelo hitro navdušimo, se pa pozneje v praksi, ko naletimo na različne težave, kaj radi izognemo nadaljnjemu delu in boju.«

● dalje na zadnji strani

Zaključki!

— Priporoči se organom samoupravljanja, da sprejmejo ustrezna merila za izplačevanje osebnega dohodka preko planiranega; to se pravi, da se dovoljuje izzlačevanze OD preko planiranega samo v skladu s preseganjem plana proizvodnje, normativov kvalitete in dviga storilnosti.

— Za dvig proizvodnje in kvalitete je treba sklicati sestanke neposrednih proizvajalcev po oddelkih (mojstri), na katerih bi bolj konkretno razpravljali o sami proizvodnji in kvaliteti ter na osnovi teh razprav in obravnav izvedli konkretne ukrepe, ki bi neposredno pripomogli k dvigu proizvodnje in kvalitete.

— Do konca novembra oziroma najkasneje do 15. decembra tega leta, je treba izvesti prodajo vseh odvečnih in dotrajanih osnovnih sredstev (strojev in naprav) in tudi raznega pomožnega materiala (barve, kemikalije itd.), ker nam to obremenjuje obratna finančna sredstva, zavzema skladiščne prostore in podobno.

— Pojačati je treba koordinacijo dela sorodnih obratov na področju proizvodnje itd.; v cilju, da bi izboljšali uspeh podjetja; to naj bo naloga organov samoupravljanja in ustrezne strokovne službe.

— Ker je izvoz posebno pereč za naše podjetje, morajo organi samoupravljanja in strokovni aparat izvesti vse ukrepe, da se plan izvoza po možnosti doseže v celoti. Poizkusiti je treba, da bi se izvozne količine še povečale. Za neizvrševanje nalog naj se odgovorne kliče na zagovor in izvaja tudi disciplinske kazni.

— ODS naj na področju osebnega dohodka preidejo od razpravljanja same delitve OD na ustvarjanje OD ker je to težja in odgovornejša naloga medtem ko je razdelitev OD bolj sekundarnega značaja.

— Posojila, ki jih imajo ekonomske enote pri OD je treba do konca leta 1962 vrniti, in sicer naj jih takoj pričnejo vračati.

— Novo organiziranim družbam je takoj treba nuditi vso pomoč, da bodo lahko uspešno izvrševale zaupane in odgovorne naloge.

— V času enega meseca je treba napraviti analizo in konkreten predlog, s strani obratov, za izboljšanje kvalitete blaga.

— Temeljito je treba analizirati in obdelati plan proizvodnje za prihodnje leto ter o njem seznaniti vse proizvajalce. Pri postavljanju tega plana je potrebno do podrobnosti proučiti dejanske kapacitete, strojne opreme, zaloge materiala, vprašanje nabave zlasti reprodukcijskega materiala iz uvoza. Pri tem je treba paziti in upoštevati vse težave, ki so že v letošnjem letu nastopale — čas dobave, cene, količine, kvaliteto in podobno. Poleg tega naj se v planu odražajo tudi zahteve tržišča (kvaliteta, kvantiteta).

Vse to naj zajamči ostvarjenje čistega dohodka, ki naj se povečuje, ker bo le tako zajamčen naš napredek.

OPOMBA:

Tem sklepo mbodo sledila še konkretna navodila za posamezne osnovne organizacije. Navodila bodo prilagojena posamezni ekonomski enoti, da bi osnovne organizacije lahko v podrobnosti reševale trenutne prbleme in težave v teh enotah. Zaradi časovne stiske teh navodil nismo uspeli objaviti, ker zahtevajo ustrezno proučitev odgovornih ljudi.

Uredništvo

Razmišljanja po enem letu

Združitev je bila velik dogodek v življenju obeh kolektivov. Analize, ki so bile izdelane pred združitvijo, so bile dobro pripravljene in so nedvoumno kazale, da bo združitev koristna, še več, da je nujna. Smer, ki jo je v tem letu ubralo naše gospodarstvo, nam potrjuje, da ta važni korak ni bil zaletavost, ampak z veliko mero smisla za realnost preštudiran ukrep. Prednosti, ki so se pokazale, so očitne, žal pa bi sedaj, po enem letu skupnega dela, težko izluščili »neto« pridobitve naše združitve, ker so se pogoji gospodarjenja v tem letu tako zelo spremenili, da je težko, ali sploh nemogoče sklepati, v kakšnem položaju bi bili obe podjetji, če se ne bi bili združili.

Pojavlja pa se drugo vprašanje, ali smo izkoristili vse prednosti, ki jih daje veliko podjetje kakršnega smo dobili z združitvijo obeh manjših podjetij. Vidimo lahko namreč, da so vsa naša prizadevanja v glavnem usmerjena na čim boljše sodelovanje in koordinacijo med sorodnimi obrati, (ki jo nekateri smatrajo celo kot »pomoč« obrata obratu), ni pa bilo v tem letu veliko storjenega v smislu organizacije modernega proizvodnega procesa, ki bi ga lahko izvedli ob smotrni pregrupaciji proizvajalnih sredstev, ali pa vsaj z določeno specializacijo na obstoječi proizvodni shemi. Tako imamo na primer še vedno dva majhna obrata za česano prejo, od katerih eden že dalj časa stoji. Razlogi za to, da stoji, so pri današnji organizaciji predilnic objektivni, gotovo pa je, da te naprave ne bi stale, če bi jih prenesli v obrat II. V obeh predilnicah se proizvodni program ni prav nič spremenil po združitvi; v obeh obratih predemo iste številke preje kot pred združitvijo in o kaki specializaciji ni sledu. V tkalnicah montiramo nove moderne statve zdaj tu zdaj tam, še po starem programu modernizacije tkalnic, čeprav bi bilo verjetno smotrneje koncentrirati moderni strojni park na enem mestu, starejši pa na drugem in temu primerno organizirati tudi pripravo in ves proizvodni proces. Tudi pri organizaciji proizvodnega procesa plemenitenja tkanin še nismo prestopili okvira »uslug« enega obrata drugemu.

Nasploh se na vsakem koraku kažejo močne »konzervatorske« tendence, ki naj ohranijo kontinuiteto obeh bivših podjetij ter pretirana skrb za ravnotežje po vsej sili med sorodnimi obrati — ekonomskimi enotami. Vsiljuje se misel, da ekonomske enote, kot so postavljene sedaj, ne bodo mogle odigrati zadovoljive vloge pri organizaciji sodobne proizvodnje enotnega podjetja. Najbrže bi bilo bolje energično izvesti organizacijo proizvodnje po fazah z vso razpoložljivo istovrstno mehanizacijo skupaj (ali vsaj z enotnim proizvodnim programom) nato pa postaviti ekonomske enote po logičnih enotah, ki jih narekuje proizvodni proces.

Veliko premalo učinka je imela združitev doslej tudi pri organizaciji vzdrževalne dejavnosti v podjetju. Imamo dva ločena vzdrževalna obrata in to tako zelo ločena, da v enem opravijo tri do pet tisoč nadur mesečno, v drugem pa nimajo zaposlenih toliko delavcev, kot je določeno v planu. V obeh obratih so te anomalije utemeljene s potrebami proizvodnih enot za katere skrbijo, očitno pa je, da bi bilo treba le potrebe vskladiti in bi anomalije obeh vrst odpadle. V

●● dalje na zadnji strani

Naše žene na izredni konferenci

Izvleček iz zapisnika 8. redne seje UO

Izvleček iz zapisnika 8. redne seje upravnega odbora

Seja je bila 24. septembra 1962

Dnevni red je sicer obsegal 9 točk, vendar bomo obdelali samo najbolj zanimive.

2. točka:

ANALIZA IZPLAČANIH OSEBNIH DOHODKOV ZA OBDOBJE OD JANUARJA DO AVGUSTA V LETU 1962

Poročilo je podal tov. Janez Vraničar. Iz poročila je razvidno, da so bili izplačani višji osebni dohodki, kot so bili planirani. Zaradi posojil, ki so jih vzele posamezne ekonomske enote, je precej primanjkljaja v skladu osebnih dohodkov. Do konca leta pa bi se to stanje še lahko popravilo, da bi tako ostali osebni dohodki neokrnjeni. Seveda pa bi bilo treba nadoknaditi vso manjkajočo proizvodnjo, se pravi, izpolniti moramo naš letni plan.

Ekonomske enote se morajo resno zavedati, da morajo vrniti vse posojilo do zaključka tekočega leta.

Glede plačevanja nadur naj bi trenutno ostalo po starem, bi pa se začelo po predlogu koordinacijske komisije izvajati plačevanje po EE v prihodnjem letu.

3. točka:

POROČILO O KVALITETI IZDELANIH TKANIN IN NJIHOVI VREDNOSTI

Poročilo navaja, da je bilo do 31. avgusta prodanega skoraj 20 milijonov metrov regularnega blaga, kar je vrednostno nekaj čez 5,5 milijarde dinarjev. — V obratu I je bilo dalje prodanega blaga s popustom za preko 182 milijonov (vrednost istega blaga, če bi bilo regularno pa bi znašala preko 202 milijona!). — V obratu II je bilo takšnega blaga prodanega za 785 milijonov din (zopet polna vrednost pa bi bila 838 milijonov!). Poleg tega je bilo prodanih tudi 92.000 kilogramov ostankov, za katere smo dobili 86 milijonov (pri polni ceni pa bi dobili 220 milijonov!). — Skupno je bilo prodanega blaga za 6,6 milijarde dinarjev ter znaša izguba zaradi neregularnega blaga 206 milijonov dinarjev. IZ TEGA SE DOVOLJ JASNO VIDI, KAKŠNE IZGUBE SO ZARADI NEREGULARNEGA BLAGA. ČE BI VSI STREMELI ZA VIŠJO KVALITETO, BI LAHKO VELIKO TEH IZGUBLJENIH MILIJONOV PRIPADALO NAM.

Iz poročila tudi sledi, da izdela največ blaga s popustom obrat II, zato bi bilo v tem obratu potrebno kontrolo še povečati.

Da bi se stanje kvalitete izboljšalo, bodo EE uvedle interno nagrajevanje po kvaliteti. Razlika sedanje lestvice za I. in II. kvaliteto je premajhna, pa bodo zato dali večji poudarek I. kvaliteti.

Pavel Draksler (član UO) je pripomnil, da bi na kvaliteto morali paziti na vsakem delov. mestu. Kontrolorji v obratih bi morali takoj ugotoviti, odkod posamezna napaka izvira in ali je kriv stroj ali pa malomarnost tkalke. V vsakem primeru pa bi moral takoj ukrepati, se pravi, popraviti stroj ali pa opozoriti tkalko. Če pa bi opomin nič ne zalegel, potem bi bilo treba delavko kaznovati in po večkratnih opozorilih izključiti iz podjetja. »Če boste podvzeli takšne mere,« je dejal tov. Draksler, »boste kvaliteto izboljšali, drugače pa ne.«

5. točka:

DOLOČITEV ZNESKA ZA NOVOLETNO REKLAMO

Kot vsako leto, bomo tudi letos podarili razna novoletna darila, kot so: koledarji, robci, rute in tako dalje. Razen daril našim odjemalcem, pa bomo dali tudi nekaj novoletnih oglasov v Delo, Glas, Politiko in morda tudi v Borbo. V te namene je UO odobril 1,5 milijona dinarjev. — Ta sklep mora seveda potrditi še delavski svet.

7. točka:

OBRAVNAVANJE PREDLOGA ZA DODATNI NAKUP ZEMLJIŠČA ZA STANOVANJSKO ZADRUGO

Upravni odbor je sicer že sklepal o nakupu tega zemljišča, vendar je število prosilcev tako naraslo, da bi bilo potrebno kupiti še dodatne kapacitete. Trenutno so razgovori za nakup na Rupi in v Stražišču, sedaj pa je možnost še v Struževem za približno 9 hišic. Tamkajšnji teren je zelo ugoden, ker je v bližini že voda in elektrika. Takoj bi imeli tri lokacije za izgradnjo teh hišic, in to: v Stražišču za 60 hiš, na Rupi za 8 in v Struževem za 9.

UO je potrebni sklep sprejel in že zadolžil osebe, da ta nakup izpeljejo.

8. točka:

RAZŠIRITEV IN IMENOVANJE USLUŽBENCEV PO 25. čl. PRAVILNIKA O DELOVNIH RAZMERJIH

Z ozirom na spremembe v organizacijski shemi je na zadnji seji UO sprejel sklep, da se izvede interni razpis za naslednja delovna mesta: vodja proizvodnje, tehnični svetnik plemenitilnic, tehnični svetnik za konfekcijska vprašanja, vodja tehničnih obratov, vodja kontrolno razvojnega oddelka, vodja raziskovalnega oddelka, obratovodja predilnice I, asistent in vodja laboratorija v predilnici I, vodja oplemenitilnice I, asistent obratovodje oplemenitilnice I in energetik.

Na osnovi prijav je UO na omenjena delovna mesta določil naslednje tovariše:

Joža Brezec — vodja proizvodnje
inž. Stane Seliškar — tehnični svetnik za oplemenitilnice
inž. Ludvik Brence — vodja razvojno raziskovalnega oddelka
Janez Rainer — tehnični vodja za konfekcijska vprašanja
Miran Novak — vodja kontrolno razvojnega sektorja
Boris Pertot — asistent in vodja laboratorija v predilnici I
Marjan Strniša — obratovodja predilnice I
inž. Anton Grošelj — vodja tehničnih obratov
inž. Mirko Pogačnik — obratovodja plemenitilnice I
inž. Milan Turel — energetik.

Vsem. ki so postavljeni na nova delovna mesta, se osebni dohodki v tem letu ne menjajo, v prihodnjem letu pa se jim odredijo osebni dohodki v skladu s pravilnikom, ki bo takrat veljal.

Poleg teh imenovanj sta bila imenovana še: Miroslav Štros za programerja predilnic in Zvone Černe za programerja oplemenitilnic.

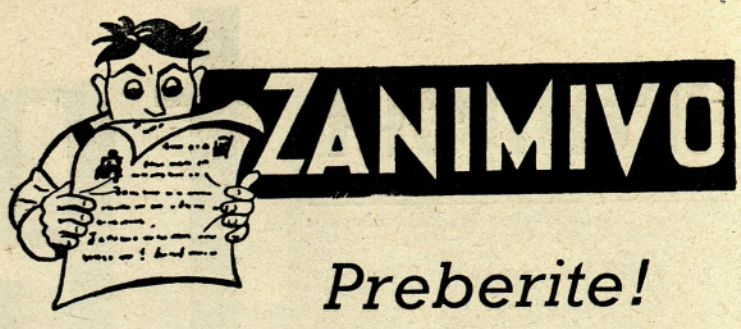

Preberite!

— V drugem nadstropju velike zgradbe v obratu II bodo začeli montirali avtomatsko češke statve. Statični računi so namreč pokazali, da ta obremenitev ne bo prevelika, kot smo to v eni prejšnjih številk napisali.

— Tudi gradnja nove predpredilnice sedaj hitreje napreduje. Upajmo, da bo do zime prvotno predviden del gradnje izvršen.

— Da bi odpravili težave, ki so se stalno pojavljale pri vezanem delu finančnega sektorja in drugih sektorjev, ker je finančni sektor v obratu II, je DS odobril gradnjo montažne stavbe pred stanovanjsko zgradbo v obratu I. Izgleda, da bo ta zgradba gotova v drugi polovici meseca oktobra.

— Verjetno jih mnogo ne ve, da smo dobili iz Češke nove avtomatske statve (1 kos), ki tkejo brez čolnička in imajo okoli 450 obratov na minuto. To je poskusni kos, ki so ga montirali v vzorčni tkalnici Izobraževalnega centra. V eni prihodnjih številk vam bomo zato že lahko pisali o tem, kako se obnesejo, poleg tega pa vam bomo postregli tudi s sliko.

ZAHVALA

Združenje vojaških vojnih invalidov občine Kranj nam je poslalo naslednji dopis:

Tukajšnje združenje se vam prav lepo zahvaljuje za vašo uvidevnost, ki ste jo pokazali, ko ste dovolili 18 našim članom — vdovam in materam padlih borcev — preživeti osemdnevni odmor v vašem počitniškem domu v Novigradu.

Temu dopisu je priložena še pismena zahvala tistih, ki so še v tem naselju na oddihu.

Zakaj organizacije v podjetju ne sodelujejo načrtno v Tekstilcu?

Žalostno je dejstvo, da je posebno zadnje čase sodelovanje družbeno-političnih organizacij v Kranjskem tekstilcu izredno slabo. Sem in tja kak sestavek o delu Zveze komunistov, to je vse, kar lahko zasledimo v listu.

Na vseh mogočih sestankih in sejah se poudarja, da je treba to in ono prikazati vsem članom kolektiva, da jih je treba poučiti in obvestiti o važnejših vprašanjih, prijemih in načinih dela, da jih je treba zainteresirati in pridobiti, zraven pa vse te težnje ostanejo neizpolnjene, ostanejo le želje, ki ne segajo preko meja sestankov in sej.

Razni poznejši izgovori, da ni bilo ustreznih pogojev in možnosti, nikakor ne morejo biti objektivni, ker možnosti so, le poiskati jih je treba in pravilno uporabiti. Brez dvoma je ena takšnih zelo uspešnih možnosti tovarniški list, kjer bi vse organizacije morale — poudarjam morale — redno in smiselno sodelovati. Mar ni žalostno, da moramo dostikrat objavljati čvekarije zgolj zato, ker je v zadnjem trenutku izpadel obljubljeni sestavek o delu te ali one organizacije. Mar ni žalostno, da moramo objavljati sestavke iz drugih listov, ker domači strokovnjaki nimajo niti časa niti smisla za sodelovanje v svojem listu, čeprav bi bil lahko vsak njihov prispevek izredno pomemben in koristen za posameznika in za kolektiv.

Vzemimo na primer obratne delavske svete. Vemo, da so te seje izredno zanimive in poučne, vendar doslej v listu nismo objavili še nobene! IN ZAKAJ? Nekdo bo rekel, da bi to moral narediti urednik. PA NI TAKO! Iz suhoparnega zapisnika ni moč posneti vse dinamike, kakršna je na seji vladala, če pa bi bil urednik prisoten, pa bi verjetno zopet seja ne bila dinamična. Zato bi bilo prav, da bi člani teh samoupravnih organov sami načeli razna vprašanja tudi v listu, da bi tako o njih lahko razpravljali tudi v ostalih e. e. Tako bi marsikje in marsikdaj skupno našli boljšo rešitev za ta ali oni problem, ker več ljudi tudi več ve.

Prikazovanje lastnega napredka e. e. bi nedvomno sprožilo tudi v drugih e. e. želje po enakih ali še večjih uspehih, vse to pa bi bilo na kraju v korist nas vseh in skupnosti.

Da velja isto tudi za CDS in za UO je jasno, hkrati pa še bolj potrebno, ker o delu teh organov člani kolektiva zvedo še veliko manj kot o delu ODS. Nekdo bo zopet rekel, da naj o delu teh dveh pa le piše urednik. Res je, da bi tu urednik lahko marsikaj napisal, če pa bi sestavek napisal član enega ali drugega organa. potem sem prepričan, da bi bilo to do kraja zanimivo za vse, ker bi to pač bile besede člana, ki zastopa večji del neke enote ali obrata, ne pa le sebe samega oziroma svojega osebnega stališča.

Še bolj potrebno bi bilo sodelovanje političnih organizacij, ki zajemajo skoraj vse člane kolektiva. Zakaj razni komiteji in izvršni odbori sproti ne obveščajo svojih članov o svojem delu, o problemih in težavah, ki jih imajo itd.? Kako naj jih člani podprejo, kako naj jim pomagajo, če pa so le redki, ki kaj zvedo, pa še to takrat, ko je pozno ali prepozno. Upam si trditi, da tak način ni pravilen, pa čeprav delajo vsi ti organi popolnoma pravilno, ker ne daje možnosti masi, da bi sodelovala, kritizirala, soodločala. Vse to pa bi lahko, če bi bila preko lista na tekočem o vsem dogajanju znotraj in izven podjetja. Prepričan sem, da bi načrtno sodelovanje organov in organizacij potegnilo za seboj tudi velik del članov kolektiva, ki bi sicer radi sodelovali, pa ne vedo kje in kako. To pa bi pomenilo izredno veliko ne le za naš list, ki bi postal vsebinsko bogat in zares list kolektiva, temveč tudi velik korak naprej v razvoju delavskega samoupravljanja, vseh organizacij in tudi posameznika. V tem primeru bi list postal zares tribuna delovnega kolektiva, v tem primeru tudi ne bi bilo škoda sredstev, ki jih zanj iz leta v leto izdamo.

TAKŠNO SODELOVANJE NI TEŽKO, SAJ NE ZAHTEVA VEČ KOT TO, DA VSAKA ORGANIZACIJA ALI ORGAN VEDNO ZNOVA NEKOGA ZADOLŽI, DA NAPIŠE SESTAVEK O AKTUALNI ZADEVI, TEŽJEM PROBLEMU, DOSEŽENEM USPEHU IN PODOBNO. NI TREBA, DA BI BILI TO DOLGI IN TEHNIČNO DOVRŠENI PRISPEVKI! DOVOLJ JE, DA SO VSEBINSKO BOGATI IN POMEMBNI, VSE DRUGO PA BOMO NAREDILI V UREDNIŠTVU.

IN ŠE TO!

V SAVI JE MLADINSKA ORGANIZACIJA IZDALA SAMOSTOJNO KAR CELO ŠTEVILKO LISTA NA 4 STRANEH. MAR NI ŽALOSTNO, DA V NAŠEM PODJETJU VSE ORGANIZACIJE NE MOREJO K VSAKI ŠTEVILKI PRISPEVATI VSAJ 2 STRANI?

Peter Gunčar

Prve stranice montažnega poslopja so jim delale malo preglavic, nato pa je montaža stekla kot po maslu

IZVRŠITEV PLANA V POSAMEZNIH EKONOMSKIH ENOTAH V SEPTEMBRU

Predilnica I:	120,1 % ef. kg	Predilnica II:	106 % ef. kg
Tkalnica I:	123,5 % tm	Tkalnica II:	102,7 % tm
Oplemenitilnica I:	111,0 % tm	Oplemenitilnica II:	113,4 % tm
Oplemenitilnica I:	106,3 % m²	Oplemenitilnica II:	113,5 % m²

ABC pojasnjuje

NAŠA NOVA USTAVA

V drugi polovici meseca septembra sta Zvezna Ljudska skupščina in Zvezni odbor SZDLJ na skupni seji obravnavala predosnurtek naše nove ustave. Po živahni dvodnevni diskusiji sta oba navedena organa sprejela sklep, da se daje predosnutek ustave v javno diskusijo, da bi se tako omogočilo vsem našim državljanom, političnim in družbenim faktorjem, da podajo svoja mnenja, predloge in sugestije. Zvezna ljudska skupščina in Zvezni odbor SZDLJ pričakujeta, da bo ta javna diskusija dala svoj prispevek k dokončni določitvi besedila ustave, razen tega pa se bo v okviru te javne diskusije vsak državljan lahko dodobra seznanil z duhom nove ustave, njeno vsebino in važnejšimi določbami. Vse tozadevne predloge, mišljenja in sugestije je teba dostaviti do 10. decembra t. l. Komisiji za ustavna vprašanja. Po zaključeni javni razpravi se bo sestavilo dokončno besedilo nove ustave, ki bo nato v prvi polovici prihodnjega leta predložena Zvezni Ljudski skupščini v sprejem.

Potrebo in nujnost, da se vsak državljan podrobno seznani s predosnutkom nove ustave, je najbolje utemeljil predsednik Tito v svojem uvodnem govoru na omenjeni skupni seji. Poudaril je, da predstavlja nova ustava tako važen dokument, da je pri njenem sprejemanju nujno potreben tak demokratski način obravnavanja in sodelovanje čim širših množic, čim večjega števila graditeljev socializma v državi. Čeprav je bila komisija za pripravo ustave visoko strokovna in je bilo razen tega k temu delu, ki je bilo opravljeno z največjo prizadevnostjo in resnostjo, pritegnjeno veliko število najvidnejših strokovnjakov z vseh področij družbeno-političnih ved, vendar ni mogoče zanikati dejstva, da ta komsiija vkljub vsemu ni mogla imeti vedno pred očmi vseh tistih problemov oziroma stvari, ki jih v svoji vsakodnevni praksi lahko vidijo milijonske množice. Predsednik Tito pa je poudaril še drugo stran vprašanja. Tudi če bi sprejeli še bolj dovršeno ustavo, ta ne bi mogla pravilno učinkovati v vseh odtenkih družbenega življenja oziroma ne bi mogla imeti polnega učinka, če ne bi bila do podrobnosti poznana vsem državljanom, če vsebina in duh nove ustave ne bi bila v zavesti vsakega posameznika.

Namen tega članka ni, da bi podrobno obdelal določila predosnutka nove ustave. To tudi ni možno, ker je razpoložljivi prostor ozir. obseg našega lista omejen. Ta članek lahko nakaže le nekatere značilnosti predosnutka nove ustave ozir. nekatere misli, ki so jih v razpravi na skupni seji Zvezne ljudske skupščine in Zveznega odbora SZDLJ iznesli predsednik komisije za ustavna vprašanja tov. Edvard Kardelj in ostali diskutanti. Namen tega članka je torej, da se sleherni član delovnega kolektiva seznani z duhom nove ustave. Kdorkoli pa bo hotel sodelovati v javni razpravi, pa bo moral vsekakor pazljivo prečitati celotno besedilo predosnutka ustave, kakor tudi obrazložitev, ki jo je podal tov. Edvard Kardelj.

Najprej naj s preprostimi besedami obrazložimo, kaj je pravzaprav ustava. Ustava je temeljni dokument države. Ustava urejuje družbeno-ekonomske in politične temelje posamezne države, obliko in tip države, njene organe ter pristojnosti in medsebojna razmerja teh organov. Določa torej poglavarja države, predstavniška telesa, dalje sodnoupravno in vojaško organizacijo. Določa položaj državljanov ter njihove temeljne pravice in dolžnosti. Le redke so države, ki nimajo ustave. To so ali na novo nastale države, ki šele ustvarjajo svojo prvo zakonodajo, ali pa take države, v katerih vlada popolna samovolja posamezne osebe ali skupine.

Naša država doslej ni bila brez ustave. Dne 31. januarja 1946 je takratna ustavodajna skupščina sprejela Ustavo Federativne ljudske republike Jugoslavije. Ta ustava je bila po svoji vsebini odraz naših potreb, da se utrdijo pridobitve revolucije in ustvarijo taki politični pogoji, v katerih bo mogla biti revolucija do konca izvdena.

Z ozirom na živ in močan tok družbenega razvoja je bilo potrebno v letu 1953 to ustavo dopolniti oziroma pomladiti. Zvezna ljudska skupščina je dne 13. januarja 1953 sprejela ustavni zakon o temeljih družbene in politične ureditve FLRJ in o zveznih organih oblasti. Ta ustavni zakon je primesel vsebinsko nova načela glede družbeno-ekonomske ureditve, glede socialistične lastnine in sistema samoupravljanja. Ustavni zakon je odpravil lastninsko pravico države glede proizvajalnih sredstev, temelj družbene in politične ureditve je družbena lastnina proizvajalnih sredstev. Namesto države stopi v razmerje do proizvajalnih sredstev delonvi kolektiv, ki pa nima lastninske pravice, marveč le pravico do uporabe in izkoriščanja proizvajalnih sredstev. Največji pomen ustavnega zakona pa je v tem, da j na široeko odprl pot praksi samoupravljanja proizvajalcev ozir. državljanov.

Potrebo po novi ustavi narekujejo rezultati razvoja zadnjih let. Dosedanji ustavni predpisi v mnogih pogledih ne odražajo več stvarnega stanja socialističnih družbenih odnosov v naši državi. Nekateri predpisi so postali že preozki za našo družbeno prakso. Široko uveljavljanje raznih oblik družbenega samoupravljanja in vedno bolj pomemben proces pretvarjanja posameznih državnih funkcij v funkcijo samoupravljanja zahtevajo mnogo bolj precizno formuliranje odnosov, ki nastajajo v teh pogojih. Enako je potrebno na novo formulirati pravice in dolžnosti, ki so medsebojno odvisne ene od drugih in se medsebojno dopolnjujejo, kajti samo v taki medsebojni povezanosti predstavljajo čvrst temelj demokratične enotnosti družbe in jamstvo enakopravnosti in napredka za vse. Nova ustava torej ne pomeni kake načelne prelomnice nasproti dosedanjemu stanju, kot je to prelomnico pomenil ustavni zakon iz leta 1953. Nova ustava naj torej formulira v enotnme ustavnem dokumentu našo družbeno-politično stvarnost, utrdi tiste napredne odnose, oblike in tendence, ki jih je praksa naše družbene izgradnje kot take že potrdila. Obenem pa naj nova ustava tudi jasno pokaže na perspektive naše nadaljnje socialistične dekomratične in humanistične evolucije, našega bodočega razvoja.

Pri nas tečeta vzporedno dva pravca socialističnega razvoja:

a) podružabljenje proizvajalnih sredstev do njihove dokončne socializacije — to je izgradnja socialističnih ekonomskih odnosov;

b) odmiranje države kot izvrševalke oblasti in izvrševanje vseh političnih oblik upravljanja družbenih zadev potom sistema družbenega samoupravljanja.

Naša nova ustava ne postavlja kot izhodiščno točko državo, kot je to pri vseh drugih dosedanjih ustavah, marveč postavlja kot izhodiščno točko človeka, člana socialistične družbene skupnosti oziroma občana, kakor ga imenuje predosnutek ustave. Iz besedila ustave je jasno razvidna osnovna ideja o enotnosti interesov človeške osebnosti in socializma, o skladnosti osebnih pravic in svobod s socialistično družbo in socialistično demokracijo. Človek ustvarja svojo osebnost v družbi in le v družbi lahko najde zagotovitev svoje osebnosti in svobode, pa tudi potrebne omejitve. Kajti iz priznavanja svobode in pravic izhajajo tudi dolžnosti. Ne more biti pravice brez dolžnosti, da se v enaki

(dalje na 4. strani)

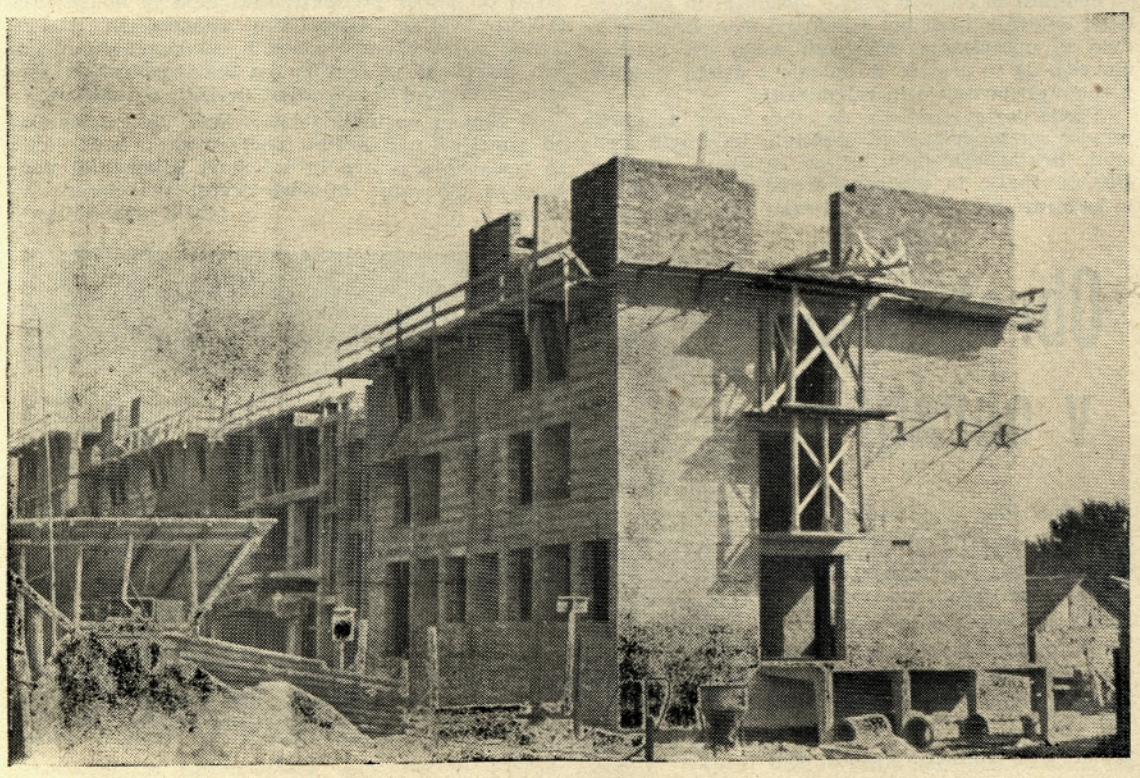

Na sliki lahko vidite, kako daleč je že gradnja samskega doma

Priporočila občinskega odbora SZDL Kranj

V prvi polovici tega leta so bili izvršeni razni ukrepi na področju gospodarstva. V zvezi s tem so bila številna posvetovanja z namenom, da bi s konkretnimi priporočili in ukrepi dosegli povečanje proizvodnje v gospodarskih organizacijah in vskladitev delitve dohodka z doseženo produktivnostjo.

V tem smislu je zasedal tudi Občinski odbor SZDL, ki so mu prisostvovali tudi predsedniki upravnih odborov podjetij v kranjski občini. Na tej seji je občinski odbor SZDL sprejel naslednja priporočila:

— V sedanjem družbeno-gospodarskem položaju je še vedno v ospredju izredno pomembna in odgovorna naloga Socialistične zveze in delovnih kolektivov pri odstranjevanju težav za čim hitrejši gospodarski razvoj.

— Nizka materialna proizvodnja in veliki materialni disproporci, s katerimi smo šli v graditev novega gospodarskega sistema, so postavili pred nas vrsto problemov. Tako raste potrošnja hitreje kot proizvodnja, povečal se je deficit v plačilni bilanci, gibanje cen je zdeformirano itd.; vse to nam narekuje, da je treba združiti vse napore vseh subjektivnih sil, da bodo vsi družbeno-politični činitelji pomagali pri izpeljavi načel novega gospodarskega sistema in pri izvajanju sklepov 4. plenuma CK ZKJ.

— Dejansko stanje naj po gospodarskih organizacijah kolektivi in samoupravni organi ob lastnih analizah in stališčih vsklajujejo. Sklepi naj bodo konkretni in takšni, da bodo pomagali reševati probleme, ki so trenutno najvažnejši. Gospodarske organizacije naj še dalje poskušajo reševati vprašanje povečanja produktivnosti z iskanjem notranjih rezerv, s pravilno politiko investiranja in z ekonomsko utemeljeno integracijo. Tako se proizvodnja ne bo samo povečala, temveč tudi dvignila na višjo raven.

— Naš interes ne sme biti, da se podjetja združujejo samo mehanično, ampak mora združitev prinesti nove prednosti in boljše finančne uspehe; pri tem pa ne smemo prezreti vprašanja specializacije in kooperacije (sodelovanja).

— Še nadalje je potrebno organizirano spremljati delovanje gospodarskega sistema in poglabljati družbeno upravljanje, zlasti na področju ekonomskih enot. S posebno odgovornostjo naj se še naprej utrjuje sistem delitve, pri čemer je nujno, da postavijo kolektivi v odvisnosti od produktivnosti porast dohodkov in sredstev za sklade.

— V zvezi s tem bi bilo potrebno, da v gospodarskih organizacijah analizirajo in odpravijo negativne tendence — zlasti pri gibanju poslovnih stroškov — pri tem pa morajo skrbeti, da se bodo dvigali v skladu s potrebami. Pri tem je treba napeti vse sile, da se zares izkoristijo rezerve v kolektivu. Vprašanju obratnih sredstev morajo gospodarske organizacije posvetiti več skrbi in pozornosti, posebno je tu treba skrbno analizirati vezana obratna sredstva pri naših kupcih.

— Ker je povečnje izvoza ena najvažnejših nalog letošnjega leta, naj samoupravni organi proučijo izvrševanje in možnosti nadaljnjega izvoza ter naj ne ostanejo samo v okviru plana. Stremijo naj tudi za čim večjo kvaliteto. Izvoz naj bo tudi ena izmed osnov za povečanje proizvodnje. Pri tem moramo skrbeti za zamenjavo uvoženega reprodukcijskega materiala z domačim, in omejiti potrošnjo uvoženega na minimum.

— Poleg vprašanja gospodarjenja naj kolektivi posvete vso pozornost tudi gibanju dohodkov znotraj kolektiva, in naj tam, kjer so letos izplačane akontacije nesorazmerne z doseženimi uspehi, napnejo vse sile in izkoristijo vse rezerve, da se razlike pokrijejo z večjim čistim dohodkom, ki naj bo rezultat prizadevanja kolektiva.

— V pravilnikih, ki veljajo od 1. 1. 1962 dalje, moramo uveljaviti zakonitosti v postavljene družbene norme v delitvi in ni mogoče računati na izjeme. Vsako izigravanje teh predpisov ima lahko težke posledice, ki jih bodo občutili delovni kolektivi. Samoupravni organi morajo analizirati stališča občinske komisije za delitev dohodka in jih smatrati kot pomoč pri urejanju delitvenega sistema, ne pa iskati raznih opravičil.

— Samoupravni organi naj že sedaj začno z razpravami okoli letnih planov proizvodnje in izvoza za leto 1963, in naj pri tem upoštevajo potrebe družbe, vsklajeno s potrebami kolektiva.

— Sprejme se sklep, da Občinski odbor SZDL Kranj skliče predstavnike vseh kranjskih podjetij in ljudi iz občinskega ljudskega odbora, ki naj bi se pogovorili o skupnem sodelovanju. V ta posvet bi vključili še kranjske opekarne.

— Ker občinski odbor SZDL po gospodarskih organizacijah in ustanovah nima svojih organizacij je bil sprejet sklep, DA IZVRŠNI ODBOR ObO SZDL IMENUJE OD ČASA DO ČASA POSEBNE KOMISIJE, KI BI ŠLE PO PODJETJIH IN UGOTAVLJALE STANJE. PRI TEM BI SE OBRAČALE NA ORGANE SAMOUPRAVLJANJA, PREDSEDNIKE DS IN UO, NA POLITIČNE ORGANIZACIJE IN DRUGE SKUPINE ČLANOV V PODJETJU.

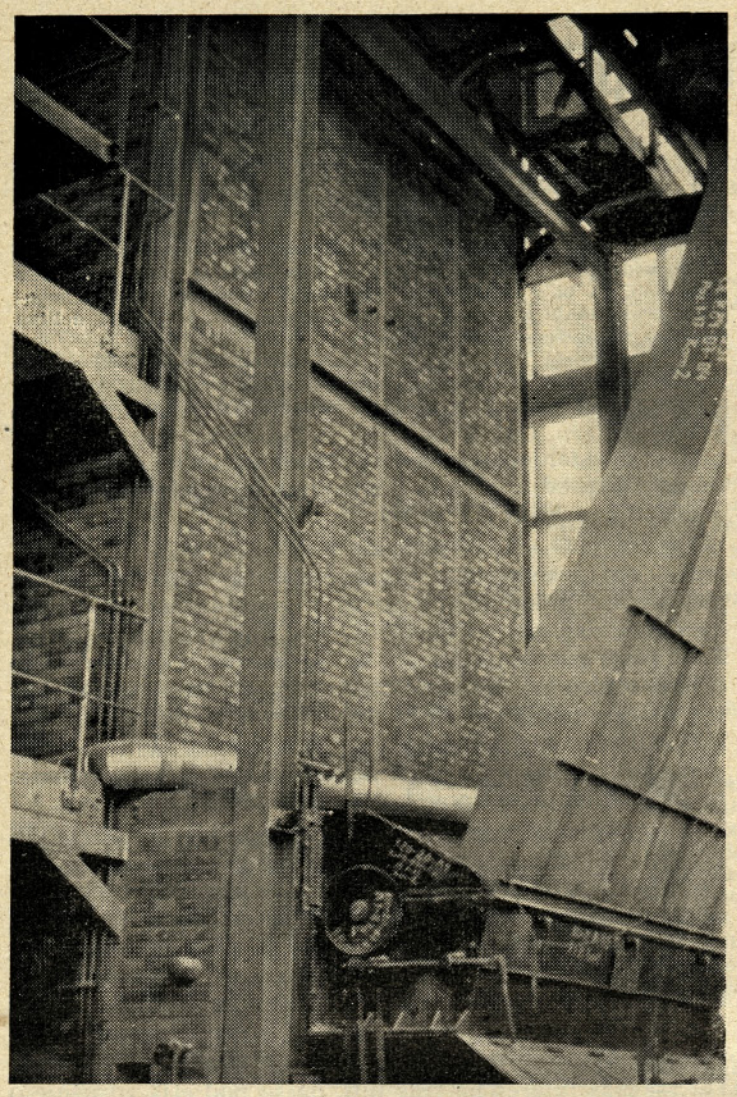

Novi kotel v kotlarni II je že obdan z opeko. Kdaj bo dan v pogon pa vam bomo še sporočili

Vprašanja okoli letnih dopustov

Zakon o delovnih razmerjih določa, da je treba letni dopust koristiti brez presledka oziroma ga delavec lahko koristi v dveh približno enakih delih, če tako želi, in če obstoja takšna možnost tudi s strani organizacije.

Le ob takšnem koriščenju dopusta je možno pričakovati, da se bo delavec lahko spočil in nabral novih moči za nadaljnje delo, kar je tudi namen letnega dopusta. Če pa delavec koristi svoj dopust z večkratnimi presledki, potem je razumljivo, da ga ne koristi za oddih in razvedrilo, temveč za razne opravke, za katere pa dopust v bistvu ni predviden. Razumljivo je, da tak delavec v tem primeru škoduje sebi in organizaciji, ker se po končanem dopustu, ki ga je jemal skozi dva ali celo več mesecev, vrne na delo še bolj utrujen in živčen.

Gospodarske organizacije bi torej morale skrbeti, da bi delavci koristili svoj letni dopust tako, kot to predpisuje Zakon o delovnih razmerjih. Izjemno naj bi dovolile koriščenje dopusta le v primerih, kjer je drugače nemogoče ugodno rešiti vprašanja proizvodnje ali težjih osebnih zadev prizadetega. Nikakor pa ne bi smele dovoliti, da večidel veljajo ti predpisi za delavce v proizvodnji, za mojstre in za osebje obr. pisarn ter za vse osebje splošne uprave pa ne. **Kar velja za ene, naj velja tudi brez izjeme za druge!**

V zvezi z dopusti pa je še en problem, ki je celo večji od prej omenjenega. Gre namreč za sam način koriščenja dopusta oziroma za odhod na dopust in za prihod na delo.

V našem podjetju vlada glede tega prava anarhija. Kako je v osnovnih obratih sicer ne vem, vem pa, da gredo člani splošne uprave na dopust dostikrat brez odobritve svojega šefa in brez obvestitve tistega člana njihovega sektorja, ki vodi koriščenje dopustov. Tako se seveda zgodi, da lahko koristijo znatno več dni dopusta kot jim pripada. Tak način je seveda vse prej kot pravičen in pravilen. Ne bo zato napak, če bodo obratni delavski sveti zahtevali, da je treba uvesti pismene prijave za koriščenje dopusta, in če bodo dalje zahtevali, da je treba koristiti dopust kot to predpisuje zakon. Prijavnico bi moral podpisati šef ali namestnik, podpisati pa bi jo moral tudi tisti član sektorja, ki vodi koriščenje dopusta. S tako prijavnico bi šel potem član lahko na dopust, ob povratku pa bi jo moral dati ponovno v potrditev omenjenemu članu, ki vodi koriščenje dopustov in nato še v pregled šefu. Tako bi bilo tudi v tem pogledu uvedeno prepotrebno nadzorstvo.

Kot so nekateri šefi preveč širokogrudni in dopuščajo, da njihovi podrejeni koristijo dopust po želji in tudi preko želja, tako so zopet nekateri preveč trdosrčni, saj vedno najdejo izgovor, da onemogočijo koriščenje dopusta temu ali onemu v letnem obdobju, češ: »Kaj, sedaj vendar ne gre! Imamo preveč dela! Pa še jaz moram na dopust prihodnji teden!« in podobno. Tudi tak način seveda ni pravilen, saj ima vsak član pravico, da svoj letni dopust koristi tudi v letnih mesecih, ne pa samo v poznojesenskih in zimskih. Šef bi moral pomagati podrejenim povsod, saj je pravilen in pravičen odnos najvažnejši faktor za produktivnost posameznika in skupine.

Letos so dopusti skoraj zaključeni in je predlog zato zakasnel, vendar pa ne bo napačno, če bi prizadeti o njem začeli razmišljati in razpravljati že sedaj, ne pa takrat, ko bo zopet prepozno.

P. G.

DOPISUJ V TVOJ LIST!

ABC pojasnjuje

(nadaljevanje s 3. strani)

meri spoštujejo tudi pravice drugega. Brez dolžnosti ne bi bilo skupnosti. Izpolnjevanje dolžnosti vsakogar nasproti vsem in vseh nasproti vsakomur predstavlja bištvo naših družbenih odnosov.

V zvezi s tem je še posebej omeniti določbo nove ustave, ki pravi, da je nedotakljiva osnova človekovega položaja in njegove vloge osvoboditev dela, ki je zagotovljena z odpravo mezdnih odnosov in ustvaritvijo takih družbenih odnosov, v katerih delovni človek odloča o obnavljanju in razširjanju materialnih pogojev svojega življenja, dela in napredka, ter z vsestranskim razvojem produktivnih sil, usmerjenim in vsklajenim z družbenim planiranjem, v katerem sodeluje tudi sam delovni človek in ki služi takemu njegovemu položaju. V nadaljevanju proglaša nova ustava kot nedotakljivo osnovo človekovega položaja pravico človeka kot posameznika in v delovnem kolektivu, da uživa sadove svojega dela in materialnega napredka družbene skupnosti po načelu: »vsak po svojih sposobnostih — vsakemu po njegovem delu«.

V zvezi s tem pa poudarja tudi njegovo dolžnost, da iz doseženega dohodka zagotavlja napredek materialne osnove za lastno in splošno družbeno delo ter prispeva k zadovoljevanju drugih družbenih potreb.

Predosnutek nove ustave vsebuje temeljna načela — to je uvodni del ter skupno 247 členov, ki so razdeljeni na tri dele. Prvi del obravnava družbeno in politično ureditev, drugi del obravnava organizacijo federacije, tretji del pa prehodne in končne določbe.

Že pri naslovu pade v oči novo ime države. Naša država se ne bo imenovala več Federativna ljudska republika Jugoslavija, marveč Federativna socialistična republika Jugoslavija. Ustrezno se bodo spremenila tudi imena posameznih republik. S tem je izraženo, da smo že prešli stadij tako imenovane »ljudske demokracije« — to je države, v kateri se šele ustvarjajo pogoji za izgradnjo socializma.

Uvodni del vsebuje temeljna načela — skupno osem poglavij. V prvem poglavju stoji, da so se narodi Jugoslavije na podlagi pravice do samoodločbe združili v federativno socialistično skupnost svobodnih in enakopravnih narodov in narodnosti z namenom, da skupaj uresničujejo družbene odnose in cilje, krepijo bratstvo in enotnost narodov Jugoslavije, čuvajo in varujejo nacionalno svobodo, ustvarjajo kar najširše možnosti in svoboščine za vsestranski razvoj človeške osebnosti in resnično demokratične in humane odnose med ljudmi ter za neposredno in vsestransko sodelovanje delovnih ljudi na načelih družbene samouprave in socialistične solidarnosti ter končno, da uresničujejo stremljenja, združiti lastni razvoj z naprednimi težnjami človeštva in prispevati k svetovnemu miru, mednarodnemu sodelovanju in zbliževanju narodov.

V drugem poglavju je navedeno, da socialistični sistem v Jugoslaviji temelji na razmerjih med ljudmi kot svobodnimi in enakopravnimi proizvajalci in ustvarjalci, ki jim delo služi izključno le za zadovoljevanje njihovih osebnih in skupnih potreb. V skladu s tem so nedotakljiva osnova človekovega položaja in njegove vloge:

družbena lastnina produkcijskih sredstev, ki kot nov družbeni odnos izključuje vrnitev kakršnegakoli sistema izkoriščanja človeka po človeku in ustvarja pogoje za enakopravnost delovnih ljudi pri delu in pri odločanju o delitvi proizvoda dela;

osvoboditev dela, ki je zagotovljena z odpravo mezdnih odnosov;

pravica človeka kot posameznika in kot člana delovnega kolektiva, da uživa sadove svojega dela in materialnega napredka družbene skupnosti po načelu: »vsak po svojih sposobnostih — vsakemu po njegovem delu«;

samoupravljanje delovnih ljudi v delovni organizaciji in v socialistični občini;

enotnost in enakost pravic, dolžnosti in odgovornosti delovnih ljudi kot edinih nosilcev družbenega dela in upravljanja družbenih zadev ter dolžnost človeka, da te pravice uresničuje z delom v skladu z enotno ustavnostjo in zakonitostjo.

Tretje poglavje določa, da nihče nima lastninske pravice na produkcijskih sredstvih in drugih sredstvih družbenega dela, ki so družbena lastnina. Delovni ljudje ta družbena sredstva le upravljajo v lastnem interesu in v interesu družbene skupnosti ter so pri tem odgovorni družbeni skupnosti kot celoti. Nihče — niti posamezni delavec ali delovni kolektiv, niti družbeni ali državni organ — pa ne more imeti izključne pravice, prilaščati si proizvod družbenega dela ali samovoljno določati pogoje in merila za njegovo delitev.

V zvezi s tem je omeniti, da pojem družbene lastnine predstavlja pravzaprav zanikanje lastninske pravice nad produkcijskimi sredstvi, ki so v družbeni lastnini. Kajti nihče — niti država niti delovni kolektiv in še manj kaka posamezna oseba ni in ne more biti lastnik teh sredstev. Ta sredstva pripadajo družbi kot taki, posamezni delovni kolektiv pa z njimi le upravlja, da se kar najbolj racionalno izkoriščajo tako v korist delovnega kolektiva kot celotne družbe.

Vse to pa seveda ne pomeni, da nova ustava ukinja lastninsko pravico oziroma, da predstavlja nova ustava kako nacionalizacijo. V istem tretjem poglavju temeljnih načel je izrecno določeno, da je ravno smotrno izkoriščanje produkcijskih sredstev v družbeni lastnini podlaga za obstoj in razširitev osebne lastnine predmetov, ki jih delovni človek pridobiva s svojim delom za zadovoljevanje materialnih, kulturnih in drugih potreb. Člen 25. nove ustave izrecno določa, da imajo občani lahko v osebni lastnini predmete, ki so namenjeni za osebno potrošnjo, rabo ali zadovoljevanje njihovih kulturnih potreb. V osebni lastnini so lahko tudi stanovanja in stanovanjske hiše, ki služijo osebnim potrebam občana in njegove družine.

Enako ustava ne predvideva kako nacionalizacijo privatnega obrtništva ali kmetijstva. Tendenca ustave je le-ta, da iz privatnega obrtništva postopno odstrani ostanke eksploatacije mezdnega dela. Tudi kar se tiče kmetijstva se z ustavo zagotavlja zemljiška lastnina kmetov. Naloga družbene skupnosti je, da pospešuje kmetijsko produkcijo in ustvarja pogoje za nadaljnjo socialistično preobrazbo kmetijstva, pri tem pa varuje načelo prostovoljnosti glede vključevanja kmetov v sistem socialističnih gospodarskih odnosov. 24. člen ustave celo dopušča, da se na področju kmetijske produkcije ter obrti sme v mejah in ob pogojih, ki jih določa zakon, izjemoma dovoliti tudi pritegnitev dopolnilnega dela drugih delavcev.

V četrtem poglavju je detajlno razčlenjena pravica do družbenega samoupravljanja na vseh področjih družbeno političnega življenja, zlasti še v delovni organizaciji in v občini kot temeljni družbeno-politični samoupravni skupnosti. Da pa bi moglo kar največ občanov opravljati javne funkcije ter da bi se v družbi razvijali in utrjevali demokratični odnosi, se z ustavo omejuje ponovna izvolitev ali postavitev na posamezne funkcije. S tem je v ustavi uzakonjeno takozvano načelo rotacije kadrov.

V petem poglavju se obravnava vloga in položaj subjektivnih faktorjev socialistične družbe — to je Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije in Zveze komunistov Jugoslavije. Naloga teh organizacij ni, da direktno komandirajo v vsakodnevnem delu in gospodarjenju delovnih ljudi. Njih naloga je, da vodijo nenehno mobilizacijo delovnih ljudi za izgradnjo socialističnih odnosov in da nudijo delovnim ljudem potrebno idejno in politično pomoč. Poudarja se torej socialistična vzgojna vloga teh organizacij.

V šestem poglavju se navajajo načela, ki vodijo našo državo pri mednarodnih odnosih: spoštovanje narodne suverenosti in enakopravnosti, nevmešavanje v notranje zadeve drugih držav, socialistični internacionalizem in dosledno izvrševanje prevzetih mednarodnih obveznosti.

V sedmem poglavju je navedeno, da se z utrjevanjem družbenega in političnega sistema, kot je določen v tej ustavi, ustvarjajo pogoji za tak družbeni napredek, ki bo omogočil postopno uresničevanje komunističnih družbenih odnosov, v katerih bosta ob visoki produktivnosti dela in obilju proizvodov veljala ekonomska enakost in načelo: »vsak po svojih sposobnostih, vsakemu po njegovih potrebah«. S tem pa bo tudi zagotovljen vsestranski razvoj človeka kot svobodne osebnosti.

V osmem poglavju je navedeno, da predstavljajo temeljna načela tudi podlago za uresničevanje in razlaganje ustave in zakonov, kakor tudi podlago za delovanje in odgovornost vsakega državljana.

(dalje prihodnjič)

Obrežni zid v obratu I

Končno smo le dočakali, da je začel tudi obrežni zid hitro napredovati. Škoda je le, da so s takšnim tempom začeli mesec dni prepozno, pa zato zid letos verjetno ne bodo končali. Če pa bo vreme vsaj še 14 dni lepo, bo zid le gotov. Ko bo zid gotov, bo kmalu asfaltirana tudi cesta tja do tkalnice v veselje vseh tistih, ki delate v tkalnici in predilnici I.

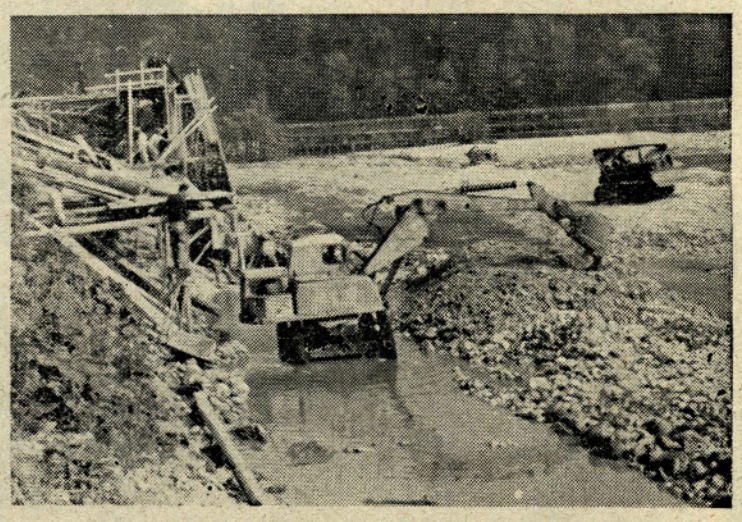

Obrežni zid je sedaj že mimo zgradbe oplemenitilnice. Gradnja je pred kratkim obstala zaradi dežja, sedaj pa zopet hitro napreduje

Prvič v tekstilni tovarni

(Vtisi s prakse)

Združiti teoretično s praktičnim — to pravilo velja v našem vsakdanjem življenju. Tudi v študentovskem. Tako mora vsak študent med počitnicami na enomesečno prakso, kjer se seznani z vsem drugim, kar mu študij ne more dati. Vsakdo se usposablja na svojem področju: medicinci v bolnicah, arhitekti in gradbeniki pri gradnji novih stavb, germanisti odpotujejo v Nemčijo in Anglijo, da se izpopolnijo v jezikih, nam — ekonomistom pa je gospodarska organizacija mesto, kjer se bomo zaposlili po dovršenem študiju.

Letos nam je bila določena obvezna enomesečna praksa. Sama sem se odločila za tekstilno tovarno »Tekstilindus«, največjo tekstilno industrijo v Sloveniji. Doslej sem jo poznala samo po tovarniški strehi in visokem dimniku, kaj se v njej dela, kako dobimo iz bombaža čudovito poletno blago in kako ga spravimo na trg — to sem si samo približno predstavljala.

V tovarni sem začela s prakso 15. avgusta, brž ko sem si po študiju privoščila čudovite »študentovske« počitnice na našem Jadranu in potem še v Julijcih. Malo mi je bilo tesno, ko sem prvič stopila čez tovarniška vrata. Kot vedno, če stopaš v neznano. No, tisto sem hitro premagala. Prijazni uslužbenec, s katerim sem naredila načrt prakse, me je napotil v prvi sektor podjetja:

SEKRETARIAT

V primerjavi z ostalimi sektorji je ta najmanjši in obsega pravno službo in splošni oddelek. Tu sem še seznanila z ustanovitvijo samega podjetja, in sicer s celotnim potekom fuzije Tiskanine in Inteksa. Zakaj je bilo to potrebno in kakšno perspektivo ima novo podjetje. Videla sem administracijo, ki je potekala ob združitvi: predlog za združitev in samo konstituiranje z izvolitvijo CDS in registracijo pri Okrožnem gospodarskem sodišču. Vse to je naloga pravne službe, ki vodi tudi zavarovalno službo, disciplinske prestopke, zasleduje pravne predpise in daje posameznim sektorjem in članom delovnega kolektiva pravna mnenja in pojasnila. V okviru sekretariata je tudi splošni oddelek: sprejem in oddaja pošte, arhiv, strokovna knjižnica itd.

Ker je sekretariat majhen sektor, bo po novi shemi podjetja verjetno odpadel. Deloval naj bi kot pomožni organ, ne pa kot samostojni sektor.

KADROVSKO-SOCIALNI SEKTOR

Pet dni prakse v sekretariatu se mi je precej vleklo. Naslednje dni sem bila v kadrovskem oddelku, kjer sem prebrala celo goro pravilnikov: o delovnih razmerjih, o HTZ, o delitvi čistega dohodka. Seznanila sem se tudi s pravili podjetja. Naloga kadrovskega sektorja je vodenje personalne službe, ki ureja vso administracijo v zvezi s sklenitvijo in prenehanjem delovnega razmerja. Ta oddelek me ni toliko zanimal, zato sem komaj čakala, kaj bom videla

V MENZI

v kateri se hranijo delavci in uslužbenci tovarne. Posluje samostojno in ima urejeno svojo knjigovodstvo in blagajno. Tu ni bilo zame nič novega — razen dobrih jedilnih listov, ki sem jih vsak dan sproti temeljito »preštudirala«. Sicer pa vsakdo dobro ve, kaj je všeč mladim želodcem!

Po 14 dneh prakse je bil na programu

KOMERCIALNI SEKTOR

kjer se mi je začel najzanimivejši del prakse. Tu ni bilo več suhoparnih pravilnikov, tu prideš v stik z ljudmi, zato je delo toliko bolj živahno — in zame tudi privlačno. Priznati moram, da sem bila tu zelo rada in mi je teden minil kot ura.

Organizacija komercialnega sektorja je v podjetjih precej standardna in zajema nabavni in prodajni oddelek, uvozno-izvozni oddelek, oddelek za analizo tržišča in reklamo ter prometni oddelek.

Najprej sem se seznanila z delom v skladišču gotovega blaga, v zadnji fazi dela — v izhodu. Tu dobivajo blago iz proizvodnje, seveda že pregledano in izmerjeno, in ga potem odpremljajo na podlagi naročilnic ali osebno ali po železnici. Za odposlano blago se sestavljajo konsignacije, dnevno pa rekapitulacija blaga. Skladišče sem si tudi ogledala. Tu se lahko samo čudiš vsem pisanim vrstam in vzorcem tiskanega blaga. Ne moreš se odločiti, kateri je lepši. V skladišču posebno pazijo na pakiranje blaga, ki se izvaža. Podjetje, ki je registrirano kot samostojni izvoznik in uvoznik, še vedno izvaža preko posrednikov in zastopnikov. S temi sklepa kupoprodajne pogodbe, ki pa jih mora, ker gre za izvoz, zelo točno izpolnjevati. Blago se pošilja direktno inozemskim kupcem in je res kvalitetno — odgovarja jugoslovanskemu standardu. Vse te posle vrši izvozni oddelek, ki določa tudi mesečni plan izvoza.

Na domačem tržišču skrbi za prodajo pet trgovskih potnikov, od katerih ima vsak svoj teritorij. Potniki sklepajo kupoprodajne pogodbe kvartalno; ob koncu tromesečja se ugotovi, koliko je ostalo še neizpolnjenih pogodb, potniki pa se sestanejo na posebni seji. Med drugim je naloga prodajnega oddelka, da vodi evidenco odpreme blaga, vrednostno evidenco dobav in izterjavo računov.

Nabavni oddelek komercialnega sektorja, v okviru katerega deluje tudi uvozni oddelek, ima nalogo, da nabavlja vse vrste surovin in pomožnega materiala, barv, kemikalij, lesa, itd. na domačem in tujem trgu. Zato izstavlja direktna naročila, ali pa sklene ob začetku poslovnega leta pogodbe in poteka dobava sukcesivno. Mnogo surovin mora podjetje uvažati preko posrednikov (TEKO, HEMPRO), ki imajo ogromna konsignacijska skladišča in iz njih izdajajo uvožene surovine.

Komercialni sektor ima v podjetju poleg tehničnega najvažnejšo vlogo, saj je od njega v veliki meri odvisen uspeh in finančni rezultat podjetja.

Od komercialnega sektorja je odvisno, kako podjetje uspeva na tržišču. Za to skrbi delno tudi študijski organ — oddelek za analizo tržišča, katerega delovanje je v podjetju še šibko. Njegov pomen bi se pokazal, če podjetje ne bi moglo realizirati proizvedenega blaga. Tako se pa ne čuti po njem večje potrebe.

PRIPRAVA IN ORGANIZACIJA DELA

je sektor podjetja, o katerem sem vedela zelo malo. Je pač še zelo mlad in se šele razvija. V podjetju ima naslednje oddelke: ekonomsko-statistični, biro priprave dela in biro organizacije dela in razvoja.

Ekonomsko-statistični oddelek se mi po naslovu ni zdel čisto nič privlačen, zato sem bila malo presenečena nad raznovrstnostjo dela v tem oddelku. Tu se sestavljajo osnovni plan podjetja in mesečni operativni plani, na drugi strani pa se vodi evidenca o stvarno izvršeni proizvodnji po posameznih ekonomskih enotah in se ugotavlja odstotek preseganja oziroma neizpolnitve.

Poleg tega sestavlja ta oddelek vrsto mesečnih poročil o izvozu in uvozu, o pogodbenih količinah za domači in tuji trg, o osebnih dohodkih itd. Na koncu poslovnega leta mora sestaviti razna letna poročila, dalje ankete, razne obrazce, ki jih pošiljajo statistični zavodi in družbeni organi. Na prvi pogled vidimo na teh obrazcih samo gole številke, ki pa postanejo zanimive, če se vanje poglobiš, če jih začneš primerjati in iskati vzroke, zakaj tu manj in tam več.

To pride do izraza še bolj v oddelku za analizo dela, ki tudi še nima pravega mesta in pomena v podjetju. Tu sem se srečala z raznimi analizami starega podjetja Inteks in novega podjetja. Najbolj zanimive so analize, ki jasno pokažejo, kako posluje posamezno podjetje. Primerjajo se podjetja iste stroke. Taka je analiza celotnega dohodka, osebnega dohodka, obratnih sredstev in sredstev za proizvodnjo, dalje ekstermna analiza pokazateljev produktivnosti, ekonomičnosti in rentabilnosti v tekstilni industriji. Najbolj pa so mi bili všeč grafikoni starega podjetja Inteks, ki zelo nazorno pokažejo poslovanje podjetja; v grafikonu so namreč nanizani vsi najvažnejši indikatorji podjetja v primerjavi s povprečjem v tekstilni industriji. V analizi dela se pripravljajo tudi nove organizacijske sheme razvijajočega se podjetja.

*V okviru ekonomsko-statističnega oddelka se sestavljajo tudi planske kalkulacije prodajne cene. Kalkulacija 1 m **določenega blaga vsebuje** vse elemente cene po planski in komercialni strukturi. Prodajno ceno za vsak artikel mora odobriti Urad za cene.*

OD BOMBAŽA DO SATINETA

Tako bi lahko dala naslov dveurni »ekskurziji« po tovarni, kjer sem si ogledala celoten proizvodni proces tekstilne tovarne. Predilnica — prva faza proizvodnje, v kateri se surov bombaž predela v prejo. Bombaž se rahlja, navija v bale, nato pa prede od debelih niti v tanjše in tanjše do ustrezne debeline. Ta obrat mi je bil zelo všeč, ker je lepo in moderno urejen. Veliko večja in ne tako zanimiva je tkalnica, v kateri se tke surova tkanina. Nato se te ogromne količine metrov platna plemenitijo: perejo, belijo, škrobijo, raztezajo in sušijo: nadaljna faza pa je tiskanje. Na tiskarskih strojih se tiska blago v več barvah, največ v šestih. Od tod dobimo tiskano blago v tistih lepih vzorcih, blago, za katero so nekateri v zmoti in mislijo, da je uvoženo. Za še lepše blago, ki je v večbarvnem vzorcu in večbarvnih odtenkih, pa je potreben film-tisk. Izdelano blago se pregleda, izmeri in navija, nato pa se odda skladišču gotovega blaga.

To je kratek opis enomesečnega življenja v tovarni. Pisala sem v »jeziku« študenta I. letnika, zato ni nastala kaka znanstvena razprava. Za kaj takega bo treba počakati še par let. Kar sem videla, je bilo zame mnogo novega, zato lahko rečem, da je praksa eno, teorija pa drugo. Pravilno ju vskladiti — to pa je stvar vsakega posameznika!

Te vtise je napisala praktikantka Mira Ogris, ki študira na Ekonomski fakulteti v Ljubljani.

Uredništvo

Fotoamaterski prispevki

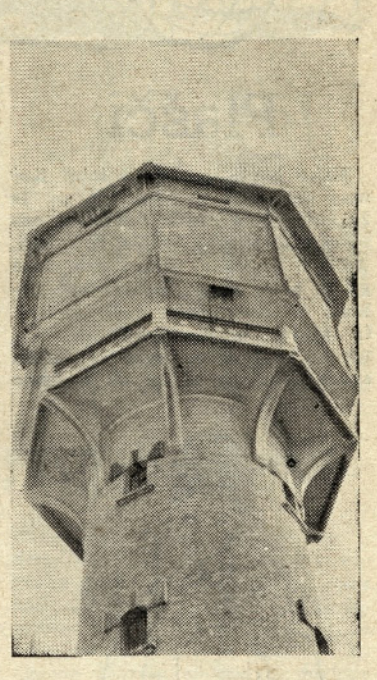

Prispevek mladega fotoamaterja Vladimirja Kraljiča. — Posnetek kaže Vodovodni stolp v Kranju

Delo stoje in delo sede z zdravstvenega stališča

(Nadaljevanje od zadnjič)

Članek z enakim naslovom smo objavili že v prejšnji številki, današnji je pravzaprav le nadaljevanje. Tudi tega je sestavil dr. med. Stanko Lajovec, vodja zdravstvenega sektorja pri zavodu LRS za zdravstveno in tehnično varstvo. Članek je bil objavljen v 8. številki glasila FARMIS.

Uredništvo

Nevšečnosti, ki jih povzroča delo sede, lahko večidel odstranimo ali vsaj omilimo na ta način, da damo delavcem delovne stole, ki so tako izdelani, da upoštevajo fiziološke mere in oblike človeškega telesa in da ne ovirajo krvnega obtoka.

Zadnja leta posvečajo po vsem svetu konstrukciji (gradnji, sestavi) delovnega stola veliko pozornosti. Tudi pri nas izdelujemo ustrezne delovne stole, ki ne zaostajajo za inozemskimi.

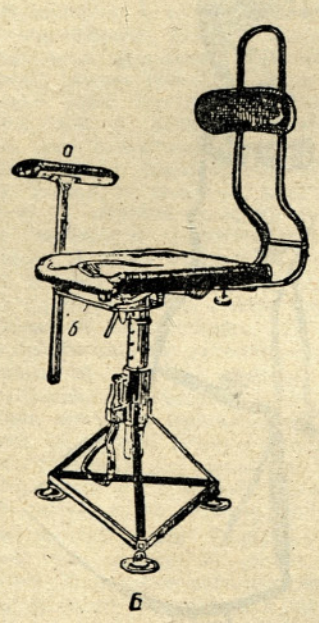

Leningrajski inštitut za medicino dela navaja, da se je s tem kovinskim in industrijskim stolom povečala produktivnost do 30 %

Pri delovnem stolu je zelo pomembno sedišče: biti mora dovolj široko (35 do 40 cm) in globoko (28 do 35 cm), blago sedlaste oblike, z malim grebenom po sredini in rahlo nagnjeno navzdol, da je sedenje dovolj čvrsto in stabilno (ustaljeno). Na splošno naj bo tolikšno, da počiva na njem dve tretjini stegen in tako visoko, da so noge v kolenih pravokotno upognjene, če počivajo stopala na tleh. Sprednji rob sedišča naj bo zaobljen, da ne pritiska na žile in živce na upogibni strani bedra, ker bi drugače oviral krvni obtok in povzročal v nogah mravljinčenje.

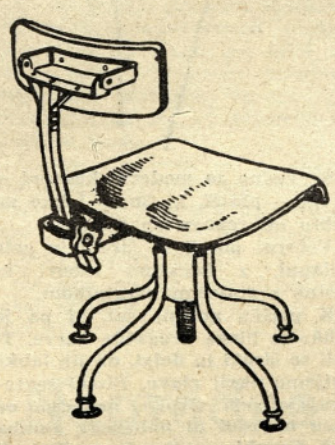

Industrijski stoli domače proizvodnje prav nič ne zaostajajo za inozemskimi. Žal je cena še precej zasoljena!

Bistven in zelo važen del stola je naslonjalo. To mora biti proti hrbtu rahlo vboklo, široko okrog 25 cm in visoko kakih 10 cm. Prilegati se mora trupu in mu dajati oporo sredi med boki in lopaticami. Previsoko naslonjalo, ki je tako pogostno pri naših stolih, nas ovira pri gibanju z rokami, ker se pri tem gibljejo tudi lopatice. Če je naslonjalo preširoko, lahko pri delu zadevamo obenj s komolci. Naslonjalo naj bo pričvrščeno na precej močno prožno vzmet, ki se nekoliko vda, kadar se z vso težo naslonimo, vendar pa ne toliko, da bi imeli občutek, da se lahko vsak hip zvrnemo. Zelo praktični so delovni stoli, ki so vrtljivi okoli svoje osi in pri katerih lahko višino sedišča, pa tudi višino naslonjala uravnamo po potrebah za delavce različnih velikosti. Noge stola naj bodo vedno široko razmaknjene, tako da ni nobene nevarnosti, da bi se stol prevrnil.

Bistven del stola pa je podnožnik, na katerega kaj pogosto pozabimo. Ta mora biti dovolj velik, oddaljen od prednjih nog stola kakih 30 cm in za 10 do 15 stopinj nagnjen proti stolu. Ne sme biti gladek, da noge ne zdrsnejo, ampak hrapav ali celo narezan, da imajo noge na njem čvrsto oporo.

Pri delu stoje in še bolj pri delu sede, je važna višina delovne mize oziroma delovne površine. Delo lahko udobno opravljamo, če je delovna miza za nekaj centimetrov višja od naših komolcev, če so nadlahti stegnjene ob trupu in podlahti v komolcu, glede na nadlahti, pravokotno upognjene. V naših tovarnah so delovne mize pogostokrat previsoke, kar lahko majhnim delavcem povzroča občutne težave. Pri višini delovne mize moramo zmeraj upoštevati tudi višino predmeta, ki ga obdelujemo in za toliko znižati višino delovne mize.

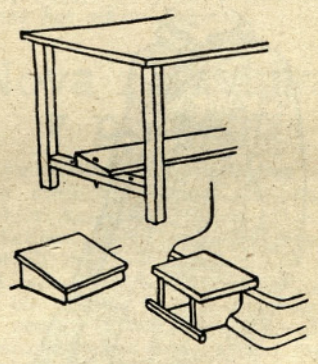

Za pravilno držo pri delu je poleg primernega stola potreben še podnožnik in delovna miza ustrezne višine

Z malo dobre volje je možno delo tako organizirati, da bo čim manj dela v stalnem prisiljenem položaju: pri delu, ki se opravlja stoje, priporočamo majhne stolčke — trinožnike —, ki ne zavze-

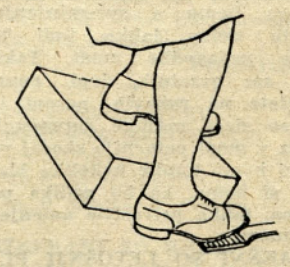

Velikost in oblika podnožnika se mora prilagoditi delovni operaciji

(dalje na 7. strani)

ŽENA in SVET

Plašči

Kako hitro se obrača leto! Komaj smo bili na dopustu, pa je že zima pred vrati. Zanimale nas bodo zato zimske obleke in plašči.

Plašč je dokaj draga reč, zato ga je bolje kupiti enkrat kot trikrat. S tem mislim reči: enkrat, in takrat boljše kakovosti, namesto večkrat novega, ki zaradi slabe kakovosti ni nikoli posebno

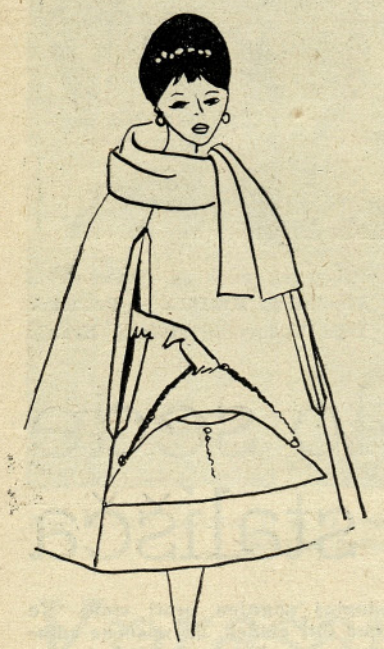

lep. Varčevanje denarja pri nakupu blaga in pri krojaču je zato kaj slaba poteza.

Izbrale bomo seveda tak kroj, da ne bo že takoj prvo leto zastarel. Izogniti se moramo vsem

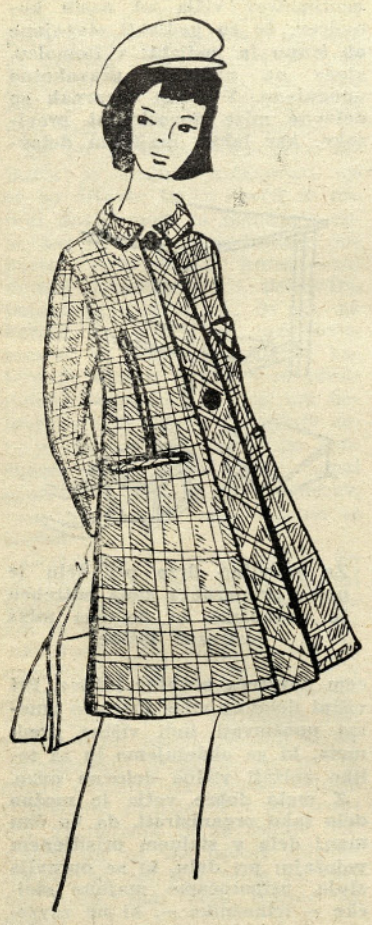

ekstravagancam in izbrati model, ki ga bomo s spreminjanjem raznih delov lahko tudi pozneje prilagodile modi. Takšni deli so: ovratnik, žepi, gumbi, manšete na rokavih, pasovi itd. To so sicer majhne spremembe, ki pa v modi pomenijo skoraj vse. Če si bomo kupile nekoliko blaga več, si bomo, ko bo prilika primerna, lahko privoščile omenjene spremembe.

KAKŠNI SO LETOŠNJI PLAŠČI? Zanesljivo ste že slišali o novem REDINGOTU! To je plašč, ki je v pasu nekoliko zožen, da rahlo nakaže postavo, navzdol se pa potem rahlo zvonasto razširi. Plašči imajo majhne fazone ali majhne ovratnike, lahko pa so tudi brez ovratnika.

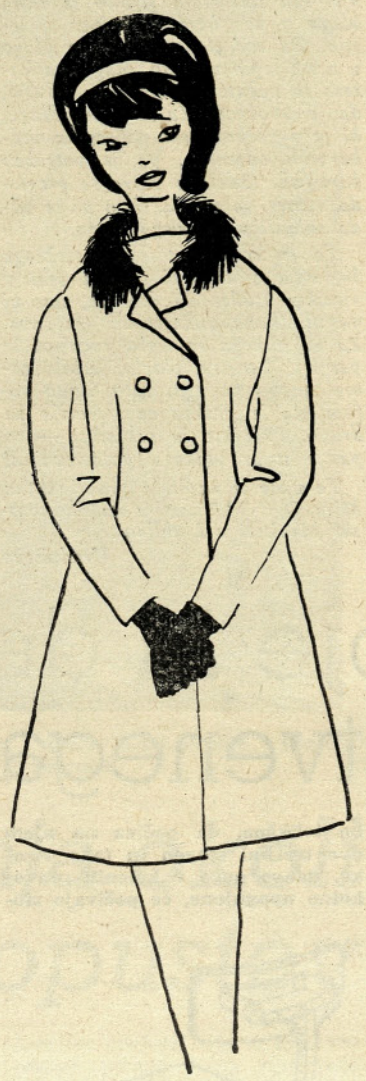

Še vedno so moderni klasični — ravni — plašči, ki imajo lahko na hrbtu ob rokavu znano gubo.

Večerni plašči so široki in zelo ohlapni, z bogatimi robovi in vedno s stoječim ovratnikom.

K plašču nosimo šal, ki pa je lahko iz blaga drugačne barve. Ti šali so široki in dolgi, da jih lahko ovijemo okoli glave. Plašči se zapenjajo zelo visoko, navadno od pasu navzdol ni nobenega gumba več. Gumbi so ali zelo majhni ali pa zelo veliki; vseh mogočih oblik in različnega materiala.

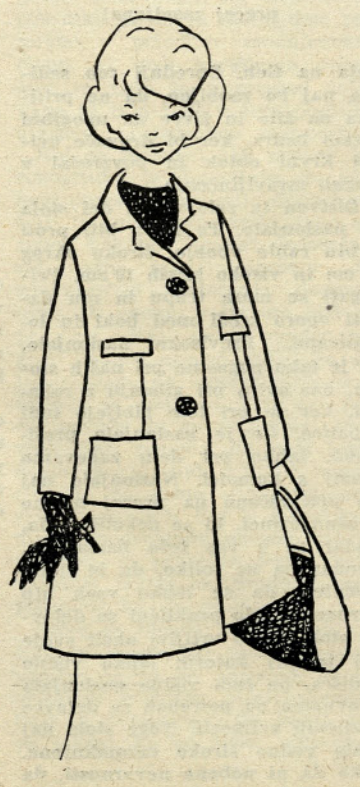

K plašču pristojajo krzneni dodatki, ki naredijo skoraj vsak model bolj eleganten.

Zelo moderno blago je TVEED, na katerem se ne pozna vsak

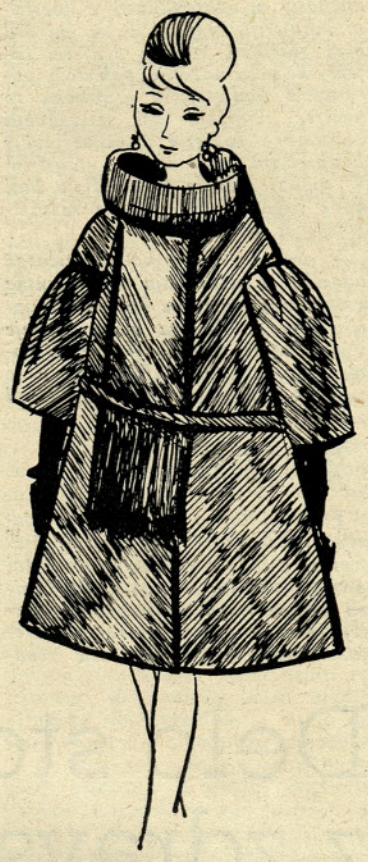

prah in madež in je zato zelo primeren za športne plašče. Žal ga v naših trgovinah ni.

Glede barv je težko kaj povedati. Mogoče to, da je rjava barva, ki je bila predlani in lani tako moderna, sedaj bolj v ozadju. Veliko je črne, rdeče, zelene in modre, nekaj pa je tudi svetlosivih tonov. Večidel je blago enobarvno, so pa tudi vmes karo vzorci. Upam, da boste našle kaj primernega tudi za vas!

Stana Bole

Jesenske obleke

Slike vam prikazujejo tri jesenske obleke. Modeli so zelo prikladni za v službo.

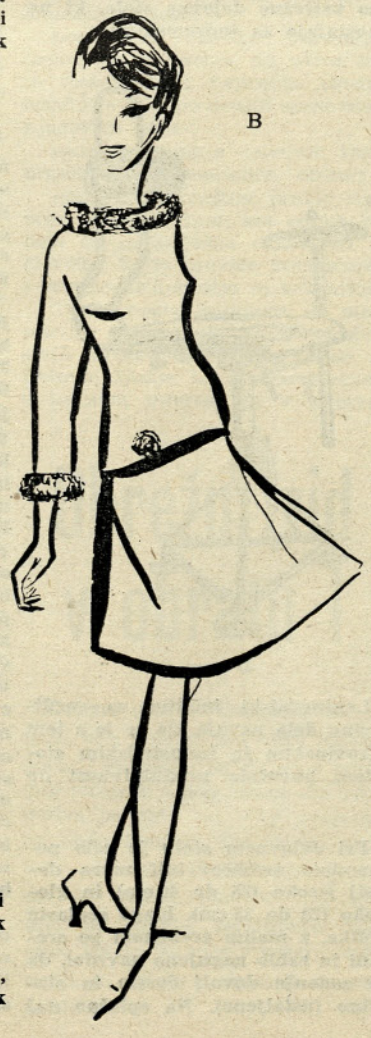

B

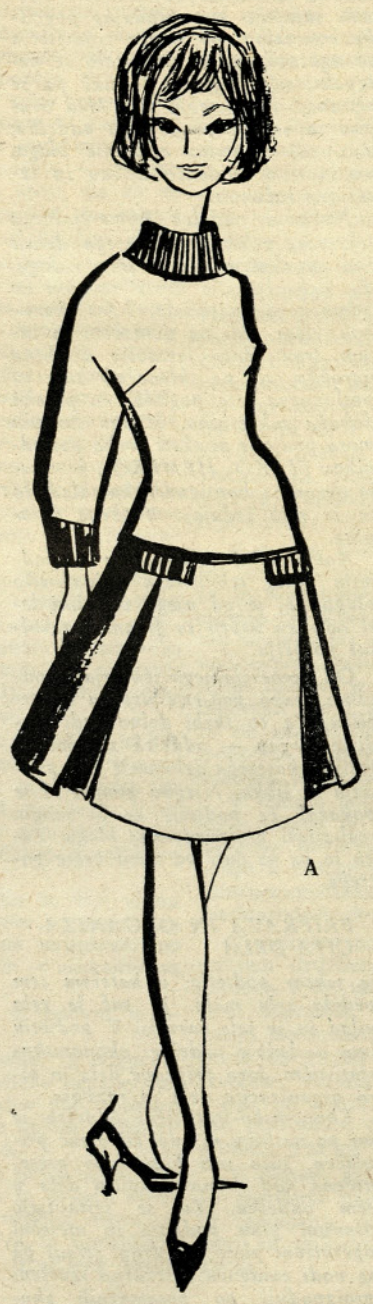

A

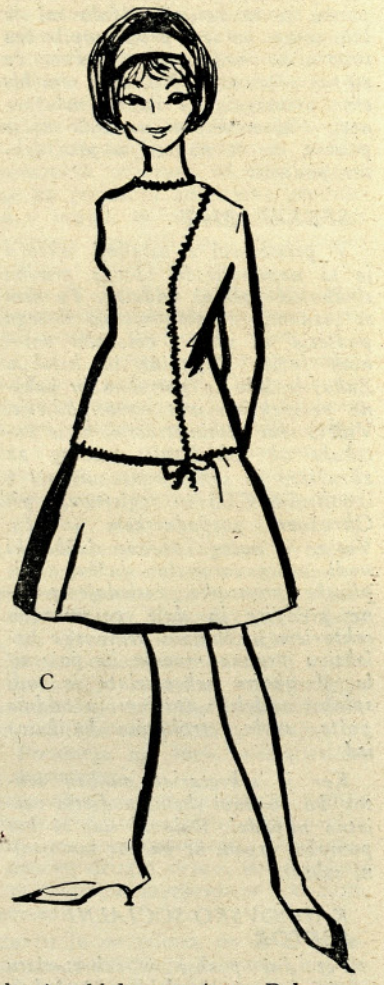

C

A — Obleka je lahko narejena tudi iz našega duvetina, kake lepe pastelne barve. Dopolnjuje jo pleten ovratnik in nekaj pletenih dodatkov. Iz slike je razvidno, kako je obleka narejena. Rokavi so krojeni kimono.

B — Za to obleko bi odgovarjalo mehko volneno blago, lahko pa je tudi precej kompaktno. Kot vidite poživlja model krzno ob vratnem izrezu, na rokavih in na boku krznen gumb. Krilo je zvonasto, zgornji del pa je polopriljet.

C — Za ta model je prikladno karirano blago, posebno če ima drobne kvadratke. Ob desni strani teče paspula, ki se ob bokih zaključi s pentljo. Možna, in prav tako uspela je obratna kombinacija, in sicer enobarvno blago, kombinirano s črtasto paspulo. Ni pa mogoče vzeti blago in karirasto ali črtasto paspulo.

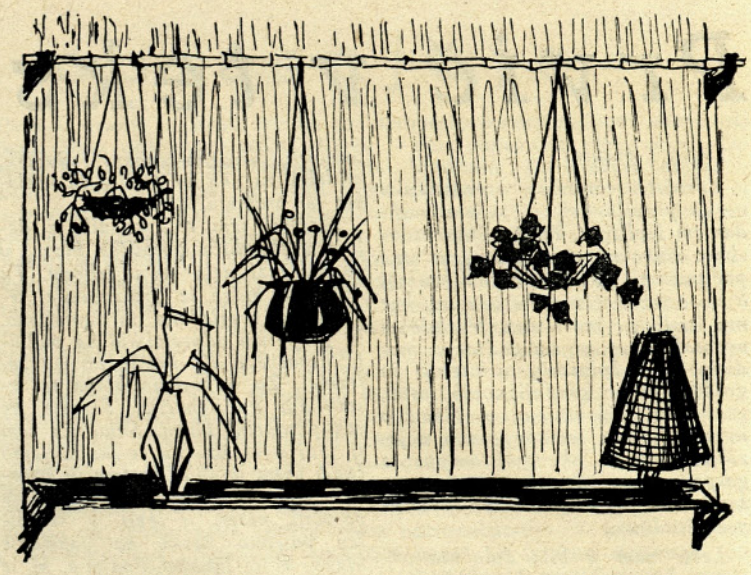

CVETLIČNA STENA

Če imate morda v stanovanju kako manjšo steno, za katero ne veste kako bi jo poživili, ker je pusta in dolgočasna, si omislite nekaj takega ali podobnega.

Celotno steno pokrijte s prekmursko rogoznico. (Ta rogoznica je zelo važen element v moderni dekoraciji stanovanj.) Kake pol metra pod stropom pritrdite bambusovo palico, nanjo pa obesite najrazličnejše cvetlične lončke (seveda le modernih oblik!) z različnim cvetjem. Lepo bo, če bodo rože razporejene po celi steni, torej jih bomo navezali na daljše in krajše močne vrvice iz žice.

Poskusite, pa boste videli, da bo vaša soba zares bolj domača in mnogo bolj prijetna.

Julka Janželj

Kako je treba ravnati z gosti

Če vabimo, zakaj ne bi že vnaprej določili razen začetka tudi konec obiska. Kaj bi bilo res tako težko reči: »Veselilo nas bo, če nas obiščete od 19. do 22. ure?«

ČE GOSTJE NE GREDO

Gostje, ki radi posede, so poklon za gostitelja, vendar včasih tudi npr. nadloga. Takim gostom lahko med pogovorom omenimo, kdaj je naša »policijska ura«. Potolažimo jih za naslednji obisk. Nikar ne zehajte in ne stokajte, če ste utrujeni, najmanj pa je primerno pomivanje posode, ko gost še sedi pri nas. Najbolje je, da mu ne ponudite ničesar več in da ga ne zadržujete iz same vljudnosti, čeprav bi želeli, da odide. Veliko nas je takih, ki bi vzeli take vrste vabilo zares in bi še ostali.

NEVARNI RAZGOVORI

Kljub temu, da je vse lepo pripravljeno, igra polovico vloge tudi razpoloženje gostov. Paziti moramo, da bomo povabili goste, ki se med seboj razumejo. Preprečiti

(dalje na 7. strani)

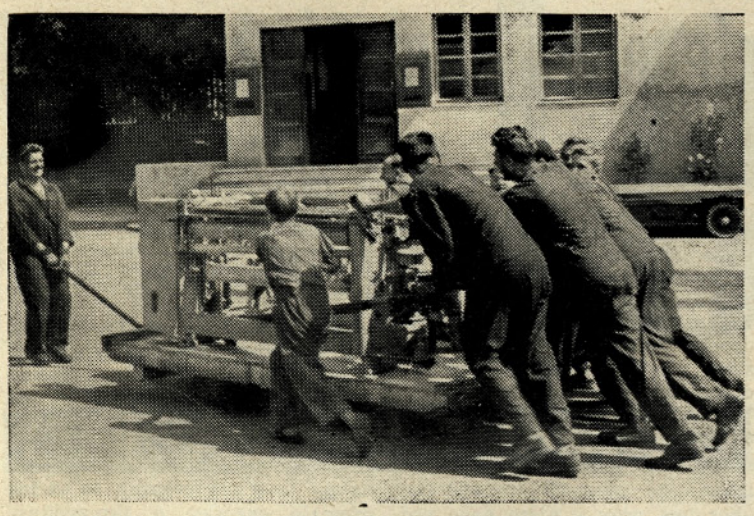

Na predpotopnem vozilu v obratu II vlečejo tokrat tkalske statve. Po sliki lahko ugotovite, da je za prevoz potrebno kar 9 ljudi

Delo sede in delo stoje z zdravstvenega stališča

(dalje s 5. strani)

majo dosti prostora, se jih pa delavci lahko poslužijo vsaj za kratek čas, ko jih je delo stoje že preveč utrudilo. Dobro se obnese skoro pokončno naslonjalo, na katero se delavec nasloni in tako vsaj deloma sprosti mišice spodnjih okončin.

Mnoge delavke, ki opravljajo delo sede, občutijo kot prijetno spremembo, če pri delu lahko za nekaj minut stojijo. V takem primeru je seveda treba urediti višino delovne mize oziroma delovnega stola. Če so stoli višji, je treba dati delavkam tako visoke podnožnike, da lahko na njih noge udobno počivajo.

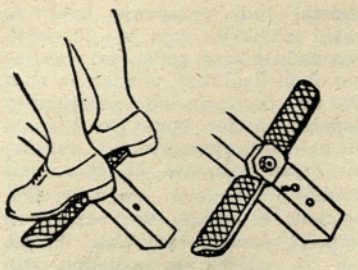

Podnožnik je kaj lahko montirati na ogrodje stroja ali naprave, vendar se v naših tovarnah le redkokdaj zavzamejo, da bi delavcem olajšali delo

Med odmori naj delavci zapuste delovna mesta in po možnosti v posebnih odpočivališčih sprostijo tiste mišice oziroma vrsto mišic, ki je bila med delom preveč obremenjena. Delavcu ali delavki, ki neprekinjeno sedi, priporočamo, da se med odmorom sprehodi, tistemu pa, ki opravlja delo stoje, da v odmoru sede, še bolje, leže na ležalnik, s podaljškom za noge. Nekateri celo pravijo, da bi bilo zaradi boljšega krvnega obtoka v nogah najprimerneje med odmorom leči tako, da je glava niže in so noge više.

Dobri delovni stoli in ležalniki so investicija, ki se v podjetju kaj kmalu izplača. Vsi, ki se ukvarjajo z organizacijo dela, in še prav posebno zdravniki in varnostni tehniki, bi morali pregledati delovna mesta tudi s tega vidika in ukrepati tako. da bi se škodljivosti, ki nastajajo zaradi stalnega prisilnega položaja pri delu, kar najbolj zmanjšale.

Zastoj krvi v spodnjih udih se najprej uredi v ležečem položaju

Obvestilo

V začetku oktobra bomo morali izpolniti anketo o kolektivnem nezgodnem zavarovanju. Vsak član naj dobro prebere in naredi po svojem preudarku. Sindikalna organizacija prosi, da bi vsi takoj in vestno odgovorili!

Uredništvo

Pozor!

Ponovno prosimo člane kolektiva v obratu I, naj ne mečejo pisma, ki jih pošiljajo v druge kraje v skrinjico uredništva, ker bodo tam obstala. Skrinjica je namenjena le za prispevke uredništvu!

Fotoamaterski tečaj?

Čeprav smo že v Kranjskem tekstilcu objavili nekaj sestavkov, v katerih smo amaterjem posredovali najpotrebnejše osnove in prijeme fotografiranja, so nekateri vendar predlagali, naj bi izvedli še krajši tečaj te stroke.

SEDAJ GRE ZA NASLEDNJE!

Brez vseh pripomočkov je tečaj skoro nemogoče izvesti, pripomočki pa seveda niso zastonj. Razen pripomočkov bo treba plačati tudi predavatelja! Dokler torej ne vemo, koliko je sploh kandidatov, in če so le-ti pripravljeni stroške tudi plačati, toliko časa ne moremo začeti s pripravami. VSI TISTI, KI MISLIJO RESNO OBISKOVATI TEČAJ, MORAJO VSAJ DO 10. OKTOBRA 1962 TO SPOROČITI V UREDNIŠTVO ALI PA STANKI BOLE v obratu II.

Če bo kandidatov dovolj, bomo tečaj pričeli v začetku meseca novembra, drugače pa šele v prihodnjem letu.

Kolikšni bodo stroški, vam trenutno še ne moremo povedati, vendar upamo, da ne bodo previsoki. Prostore pa nam bo dal na razpolago Izobraževalni center, in sicer v obratu II. Uredn

Kako je treba ravnati z gosti

(dalje s 6. strani)

moramo možnost, da bi bil kdo izmed gostov osamljen. Če zaidejo na neprijetno temo, bomo speljali pogovor v drugo smer oziroma poiskali bomo lahkoten in zanimiv predmet.

PRIPRAVE ZA GOSTE

Mora nam ostati toliko časa, da se spočijemo in se primerno oblečemo. Goste moramo sprejeti spočiti, dobre volje in čimbolj urejeni.

V predsobi naj bodo obešalniki prosti. Pred ogledalom naj bo pripravljen glavnik in dve krtači; ena za lase in druga za obleko. V kopalnico boste obesili sveže brisače, milo in krtačko za nohte. — Kozmetični pripomočki, zobne ščetke družinskih članov naj izginejo z vidnega mesta.

Pred prihodom gostov porazdelimo po stanovanju cigarete, pepelnike, kozarce, sladko in slano pecivo.

Če ne pridejo vsi gosti istočasno, jih sprejema eden izmed gostiteljev, drugi pa ostane pri tistih, ki so že prišli. Če nismo poročeni, naprosimo dobrega znanca ali znanko, sorodnika ali prijatelja za tovrstno pomoč.

Pustimo v omari svoje albume fotografij. Gostom pokažemo le stvari, ki jih zanimajo oziroma če izrazijo željo, da bi jih videli.

SPREJEM DARILA

Če nam prinese gost darilo, ga takoj razvijemo in se prisrčno zahvalimo brez fraz »Saj bi ne bilo treba« ali »Toliko stroškov ste si naredili«. Vsa darila sprejmemo enako prisrčno, čeprav so nekatera bolj dragocena. Gost je darilo skrbno izbral, ga lepo zavil in čaka na presenečenje, zato se izognimo kislemu obrazu ob pogledu na darilo, ki nam ni všeč.

RAZPOREDITEV GOSTOV

Ni lahko pravilno razporediti goste za mizo. Na sredi daljše mize mora sedeti gostiteljica, njej nasproti gostitelj. Ta mesta namenimo najstarejšemu gostu z višjim družbenim položajem ali najožjemu sorodniku. To velja za svečane pojedine, sicer pa velja pravilo, da pomešamo goste tako, da bodo drug drugemu zanimivi.

So knjige, glasba in revije primerno razvedrilo za gosta? Radio vključimo le, če gostje želijo. Goste moramo zabavati mi sami brez knjig in radia. Ni nujno, da neprestano govorimo. Ne vsiljujmo svojega mnenja. Ne govorimo o domačih težavah in ne pozivajmo gosta za razsodnika v družinskem sporu. Premor v razgovoru ni nič hudega. Brez skrbi prepustimo goste, da se nekaj časa zabavajo z ogledom knjig ali posedijo na balkonu, če to želijo.

ZAKLJUČEK

Kdor ravna z gosti vljudno, bo tudi sam naletel pri njih na enako vljudnost. Vsak gostitelj pa ima zelo prijeten občutek ob misli, da se pri njem vsi počutijo tako prijetno kot nikjer drugje.

Nagradna križanka

Vodoravno: 1. borova sol, 6. literarno delo, 11. glavno mesto Sirije, 12. prednja straža, opazovalec na prednji straži, 14. reka v Kordunu, desni pritok Kolpe, 15. francoski slikar, predstavnik impresionizma (Claude), 16. začetnici priimka in imena črnogorskega pesnika (»Gorski venec«), 18. pomoč, zaslomba, 19. ime pesnika Jarca, 20. stvarnik sveta po verovanju starih Egipčanov, 21. gozdna zver z dragocenim krznom, 22. eleganten moški, 23. slovenski skladatelj, predstavnik novoromantične smeri (Gojmir), 24. močna igralna karta, 25. diktat, 26. črna ptica z vreščečim glasom, 27. prevozni splav, prevozna ladja, 30. vonj, duh, okus, 31. žensko ime, 32. tanko sukno iz česane volne, 33. glavna luka Sovjetske zveze ob Črnem morju, 34. država v zahodnem delu ZDA z glavnim mestom Helena, 36. norveška denarna enota, 37. ime slavne sopranistke Callas, 38. nedeljiva soglasnika, 40. naslov za lepotico, izvoljeno na posebnem tekmovanju, 41. letovišče ob zahodni istrski obali, 42. junaška pripovedka v staroskandinavski literaturi, 44. prebivalec republike ob Baltiškem morju, 45. trapec, bedak, 46. francoski revolucionar, ki ga je umorila Charlotte Corday, 47. začetnici sodobnega slovenskega pisatelja, glavnega urednika založbe »Borec«, 48. prst na roki, 49. črevesna nalezljiva bolezen, 50. deček s čudežno svetilko iz »Tisoč in ene noči«, 52. preprosta lesena stavba, 53. kozica, norica, 54. sodoben slovenski slikar (France).

Navpično: 1. plemiški naslov, 2. del pohištva, 3. telesna poškodba, 4. starožidovski kralj, 5. različna soglasnika, 6. znamenit češki skladatelj (Anton 1841—1904), 7. francoski pisec in filozof (Ernest, 1823—1892), 8. britanski protektorat na Arabskem polotoku, 9. lahkoatletska disciplina, 10. arabski žrebec, 11. počitnice, letni odmor, 13. naprava za sprejemanje in oddajanje elektromagnetnih valov, 14. vrsta Podravkine juhe, 15. antično mesto v Prednji Aziji ob Egejskem morju, rojstno mesto Talesa in Anaksimandra, 17. levi pritok Savinje, 19. zahodnonemška valuta, 20. ozek pas svetlobe, 22. italijansko pristanišče v Tirenskem morju ob istoimenskem zalivu, 23. trg pod Jelovico z močno razvito železarsko obrtjo, 25. veliko jezero v jugovzhodni Afriki, 26. najbolj znana ledeniška dolina na severni strani Triglava, 28. prešernost, veselje, 29. gibalo, činitelj, 30. sodoben slovenski skladatelj (Blaž), 32. pripadnik starogrškega plemena, 33. indijska država na severovzhodu Indije, 34. zimski mesec, 35. sibirska reka, ki izvira iz Bajkalskega jezera in se izliva v Jenisej, 36. kmetovalec, 37. ledeniška groblja, 39. skupina ptic, 41. razvojna stopnja v razvoju klobučnjaka, 42. francoski general, vodja ultraške organizacije, 43. vrsta palme, katere domovina so Sundski otoki, 45. up, upanje, 46. težak spanec, 48. dvojica, 49. klica, poganjek, 51. kratica za »Ljudska tehnika«, 52. kratica za »Beograjski sejem«.

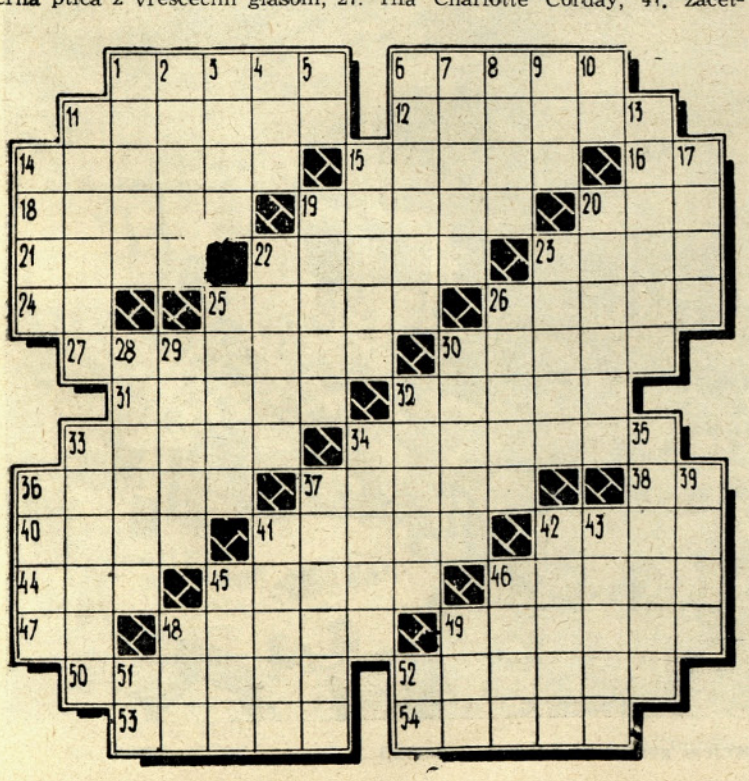

Nagradna številčnica

Vstavi naslednja števila: 1, 7, 8, 10, 15, 18, 25 v številčnico tako, da dobiš v vseh vodoravnih, navpičnih in v glavnih diagonalnih vrstah (to sta vrsti iz kota v kot!) vsoto, ki je enaka vsoti podanih števil.

Če vstaviš namesto števil v debelo obrobljeni vodoravni stolpec črke, ki jih dobiš na tistem mestu abecede, ki ga določa številka, dobiš priimek znanega slovenskega književnika ki je pred kratkim umrl v visoki starosti.

1						8
	15				18	
		18		10		
25						15
	7				8	
		8		18		

Križanke oddajte najkasneje do 16. oktobra. Oddajte jih brez ovojnic, če hočete, da boste lahko sodelovali pri žrebanju!

Nova zdravnika v podjetju

Ambulanta v obratu II ima zopet svojega zdravnika, in sicer doktor Antona PREVCA.

Želimo, da bi se tovariš Prevc počutil med nami lepo in da bi bil zadovoljen. Želimo pa tudi, da bi bili z njim zadovoljni pacienti iz obrata II. Ob tej priliki jim svetujemo, naj bodo vedno lepo disciplinirani, naj hodijo na preglede v določenih urah in podobno, ker bodo tako olajšali delo zdravniku, sebi pa skrajšali čakanje.

Tudi obratna ambulanta v obratu I je dobila še eno zdravnico tako da ima sedaj dve. Nova zdravnica, tovarišica doktor Anka STRES, je prevzela tkalnico I in splošne obrate, vse ostalo pa upravnica, dr. Mira Cepuder.

Tudi pacientom iz obrata I svetujemo, naj bodo disciplinirani, če želijo, da bodo prišli hitro na vrsto. Pametno bo tudi, če se bodo ravnali po navodilih ambulante. Brez upoštevanja teh navodil je brez dvoma delo zdravstvenega osebja zelo otežkočeno.

Uredništvo

PRAVILNA REŠITEV NAGRADNE SATOVNICE:

1. Plakat, 2. kramar, 3. maroga, 4. stator, 5. trajna, 6. jaguar, 7. krojač, 8. jantar, 9. Traven.

IZŽREBANI SO BILI:

1. nagrada — 1.500 din — Jernej Malovrh, 2. Angelca Šenk, 3. Tončka Vernar, 4. Helena Kodran, 5. Ančka Tičar, 6. Marinka Kmet, 7. Magda Šenk.

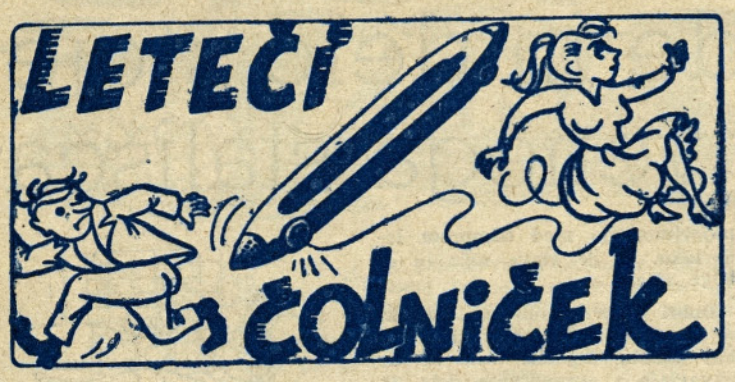

Nekateri pravijo, da sem malo preveč napadel člane splošne uprave. Saj vendar nisem nikogar napadel! Povedal sem le nekaj nepravilnosti, ki se v njej godijo, pa nič drugega. Rad pa verjamem, da sem marsikomu stopil na repek, pa naj zato kar mijavka, če drugega ne zna.

Pa še danes o članih splošne uprave. Pravim, da ni pravilno, da hodijo na enolončnico kar od pol devetih pa vse do desetih. Če velja za druge polurni odmor, potem velja to tudi zanje. Drži pa, da niso veliko boljši iz oplemenitilnice I, saj so v menzi že ob tričetrt na devet. Tu bo treba zopet narediti red, seveda brez izjem.

Povedati vam tudi moram, da smo v podjetju ustanovili tekstilni »muzej«. Trenutno je v njem že kompletna česalnica, le-tej pa se bodo sčasoma priključili tudi drugi tekstilni stroji. Uganili ste verjetno že, da so prostori tega muzeja poleg mikalnikov v obratu predilnice I. Priporočamo vsem, ki teh strojev še ne poznajo, da si jih ogledajo. Ne bo napak, če bo vodstvo predilnice zaračunavalo vstopnino, da bi tako vsaj delno pokrilo stroške, ki so nastali v obdobju, ko je bila ta česalnica rekonstruirana in montirana. Svetujemo pa vsem, ki si bodo ogledali to znamenitost 1962. leta, naj se ne dotikajo strojev, ker je dolgoletni prah, ki jih pokriva lahko že strupen.

Zvedel sem, da bodo sedaj le začeli z montažo avtomatskih tkalskih statev v skladišču gotovih izdelkov v obratu II. Poprej tega niso upali izvesti, ker niso vedeli, če bi prostor statično odgovarjal. Kar predstavljajte si, kako zanimivo je bilo, ko so na raznih koncih vrtali nosivce, da so vso statiko vsaj približno lahko zopet izračunali. Pa je seveda ta operacija zahtevala tudi veliko dinarčkov, kar pa za nas ni posebno breme, ko imamo še nekaj milijončkov v rezervi. Pri vsem tem je pa veselja vredno dejstvo, da nimamo v podjetju skoraj nobenih načrtov in izračunov pa naj bo to za zgradbe, električne napeljave, vodovodne napeljave in podobno, čeprav so skoraj vse to morali delati prav na osnovi načrtov. Le zakaj naj bi to šaro shranjevali, če pa lahko pozneje tu in tam malo razbrskamo, malo prevrtamo, krepko plačamo, pa že imamo načrte in ostalo. ZAKAJ ENOSTAVNO, ČE GRE ZAPLETENO, velja torej tudi pri nas.

Zadnje čase sem precejkrat slišal, da me je vratar v obratu II nahujskal glede tistih vrat oziroma gumbka. Zdi se mi, da imajo nekateri člani kolektiva kaj čudno predstavo o tem, kaj se pravi nahujskati. Vratar mi je enkrat samkrat potožil, da ga tisto letanje utruja in da se dostikrat zaradi njega prehladi, potem pa ni rekel besede več. Jaz pa seveda nisem tiste »sorte« človek, da bi enkrat samkrat prosil, potem pa čakal, temveč one »sorte«, ki tako dolgo sitnari, da svoj namen doseže. Prepričan sem, da bo tudi tisti gumbek prišel na svoje mesto, drugače mu bom pa še kakšno zapel.

L. Č.

Najstarejši gost iz Srbije je bil vseskozi izredno duhovit in družaben

Vlak bratstva in enotnosti

Mnogi iz našega podjetja smo bili na železniški postaji ob prihodu vlaka BRATSTVA IN ENOTNOSTI.

Sprejem je bil prisrčen in lep, še mnogo lepše pa je bilo svidenje nekdanjih prijateljev in znancev.

Gostje iz Srbije so med prijatelji preživeli tri lepe dneve, se z njimi pogovarjali, obiskali lepote naše Slovenije, pa tudi znamenite kraje iz NOV, ter se zadovoljni in srečni vrnili zopet na svoje domove.

Za ene in druge bodo trije dnevi ostali nepozabno doživetje.

Izredna konferenca komunistov . . .

nadaljevanje s 1. strani

Tov. Djukanović se je dotaknil tudi neizpolnitve plana v prvem polletju in slabe realizacije prodaje. Pri tem je opozoril na dejstvo, da bi moral izpad proizvodnje zmanjšati tudi osebne dohodke. Če se to še ni zgodilo, gre na račun posojila, ki so ga e. e. vzele vnaprej, da bi lahko izplačevale nezmanjšane osebne dohodke. Ta posojila so v določenih e. e. zelo visoka. Te e. e. bodo zato morale v prihodnjih mesecih vložiti vse sile v delo, če bodo hotele do kraja leta izplačevati nezmanjšane dohodke. V nasprotnem primeru pa se bo lahko zgodilo, da bodo izplačevale tudi le 80 %. Glede posojil je poudaril, da jih morajo e. e. vrniti najkasnej do zaključka leta.

V referatu je tov. Djukanović obdelal tudi vprašanje kvalitete naših izdelkov. »Res je,« je dejal, »da zadnje čase veliko razpravljamo okoli kvalitete, vendar pa nam to ne bo prineslo zaželjenega uspeha, dokler bomo le govorili ali pa odstranjevali le tiste vzroke, ki jih že poznamo. Mi bi morali kvaliteto obdelati vsestransko, poiskati bi morali vse vzroke in slabosti, seveda tudi tiste, ki so, pa jih sploh ne poznamo. Ne smemo pozabiti, da je od kvalitete v veliki meri odvisen naš dohodek in seveda tudi osebni dohodki«, je zaključil tov. Djukanović.

Glede slabe prodaje v preteklem obdobju je tov. Djukanović sicer priznal, da so nanjo vplivali v neki meri zunanji faktorji, je pa poudaril, da ni odvisna le od teh faktorjev, temveč, da je v veliki meri odvisna od naših sposobnosti in prijemov in od tega, koliko truda vlagamo v delo. Mimogrede je omenil tudi premajhno prizadevanje naših potnikov, ki bi z večjim zalaganjem lahko izboljšali uspehe prodaje. »Manjka nam zlasti temeljitih analiz tržišča in dobre ter učinkovite reklame in propagande!« je dejal tov. Djukanović.

»Posebno pomemben je za nas izvoz,« je poudaril tov. sekretar, »ker ima prav v njem naše podjetje velik eizglede za plasma svojih izdelkov. Doma imamo vedno več tekstilnih podjetij, vedno večjo konkurenco, ki bo kaj kmalu nasitila domače tržišče. Zato je izvoz za nas velikega pomena. Brez kvalitetnih tkanin pa ne moremo pričakovati ugodnega izvoza.«

Tov. Djukanović je govoril tudi o varčevanju z uvoženim reprodukcijskim materialom, da je treba kupovati iz uvoza le tistega, ki ga ni moč dobiti doma itd.

»Razveseljivo dejstvo za naš kolektiv je,« je dejal, »da se predvideva, da bomo dobili centralno oplemenitilnico s kapaciteto 55 milijonov m² tkanin. V ta namen že strokovnjaki izdelujejo elaborat, ki ga bo seveda treba dobro proučiti, da ne bi pozneje šele po montaži ugotovili razne slabosti, izpad proizvodnje itd. To se nam zadnje čase pogosto dogaja, posebno zaskrbljujoč pa je primer montaže statev za tkalnico II. Pri reševanju takšnih vprašanj nam čestokrat odpovedo strokovne službe oziroma kadri, ker se včasih strokovnjaki ukvarjajo z drobnimi in nebistvenimi vprašanji, jedro dela pa puščajo ob strani.«

Svoj referat je tov. Djukanović zaključil s poročilom o delu, uveljavljanju in razvijanju organov samoupravljanja. Povedal je, da smo v tem letu vanje vključili že velik del članov kolektiva, da smo jih tudi decentralizirali na e. e., da pa je v teh organih še vedno premalo razprav o proizvodnji, varčevanju, kvaliteti, vzdrževanju osnovnih sredstev itd. Tu bodo v prihodnje pomagali predvsem komunisti, da bi člani kolektiva bolje spoznali in spoznavali vse te dejavnosti in procese našega družbenega sistema.

Kako napreduje samski dom?

Po sliki, ki je objavljena na tretji strani lahko vidite, da gradnja samskega doma kar hitro napreduje. Zelo verjetno je, da se boste kandidati že naslednje leto lahko vselili. Zato ne bo napak, če že sedaj začnete misliti na opremo, brez katere pač ne boste mogli v njem stanovati. Stare opreme v podjetju ni več, zato si bo vsak moral kupiti novo. Že sedaj začnite šteditі, da ne boste potem brez sredstev.

Gostje poslušajo pozdravne besede tov. Bertonclja

Razmišljanja po enem letu

nadaljevanje s 1. strani

enotnem podjetju to ne bi smelo biti pretežko.

Močne konzervatorske težnje se kažejo tudi tam, kjer bi jih človek najmanj pričakoval in kjer je bila združitev tudi formalno popolna, to je v upravi. Še vedno imamo v nekaterih službah ali oddelkih po dve skupini ljudi, od katerih ena še naprej opravlja »inteške« druga pa »tiskaninske« posle, ena obračunava »inteške« ljudi, druga »tiskaninske« itd.

Izvozu posvečamo in moramo posvečati čedalje večjo pozornost. Kljub temu je izvoz še vedno skoraj izključno »tiskaninska« zadeva, čeprav tudi proizvodi obrata II ne morejo biti povsem neprimerni za izvoz. Proizvodnja za konfekcijo pa je obratno v prav taki meri »inteška« zadeva kot prej in se v tem oziru z združitvijo ni dosti spremenilo. Doslej nam tudi še ni uspelo organizirati enotne skladiščne službe. Da pri ustvarjanju enotnega podjetja nismo prišli ne vem kako daleč nam kaže tudi droben, a značilen primer naše menze, v kateri veljajo različne cene za obrat I in za obrat II.

Vsa ta počasnost pri podiranju meja med obema bivšima podjetjema, oziroma pri formiranju enotnega podjetja povzroča, da je tudi v miselnosti članov kolektiva še vse premočna zavest pripadnosti enemu ali drugemu bivšemu podjetju, ali pa je morda obratno res?

To so misli, ki se človeku porajajo ob pogledu nazaj za eno leto. Jasno je, da je eno leto vse prekratka doba za popolno izvedbo tako velike, zapletene in odgovorne akcije, kot je združitev dveh podjetij in smotrna organizacija novega podjetja, res pa je nedvomno tudi to, da je tisto, kar smo v tem pogledu napravili najbrž premalo tudi za kratko dobo enega leta. Upajmo, da nam bo drugo leto obstoja našega novega podjetja prineslo več »združenega« in manj »zvezanega« kot prvo leto in nam bodo naši skupni napori prinesli še več uspehov kot doslej.

Anton Miklavčič

Sprejem gostov na železniški postaji